

Dijous, 23 d'abril
Plaça de l'Olivar · 20 h

CONCERT DE SANT JORDI 20 26

LLIBRES, LLENGUA, CULTURA

amb

Nou Romancer

**OBRA
CULTURAL
BALEAR**
LLENGUA / CULTURA / PAÍS

Gremi
de llibreters
de Mallorca

E
EDITORS
DE LES ILLES
BALEARS
ASSOCIATS

GOBIERNO
DE ESPAÑA

MINISTERIO
DE CULTURA
Y DEPORTE

LA FORÇA DE LA PARAULA

Gisela Badenes

Cada any, quan arriba Sant Jordi, els carrers es transformen en un espai compartit on la paraula es fa present en totes les seves formes: llibres oberts, converses, mirades que es reconeixen en una mateixa llengua...

És una celebració de la cultura, però també, encara que sovint no ho explicitem, una celebració de la paraula com a eina de construcció col·lectiva.

En un món travessat per conflictes, aquesta paraula pren un significat encara més profund. La guerra no només destrueix vides; també erosiona allò que ens permet entendre'ns. La violència imposa el silenci, fragmenta relats, esborra memòries. Allà on hi ha guerra, hi trobam una lluita pel control del llenguatge: per decidir què es diu i com, però també què es fa oblidar.

Quan les paraules desapareixen o es manipulen, el món es fa més opac. Sense relats, sense memòria compartida, la realitat esdevé més fàcil de deformar, més vulnerable a la simplificació i a l'odi.

Davant d'això, els llibres representen una forma de resistència silenciosa però persistent. Cada història que es conserva, cada testimoni que es transmet, cada veu que troba espai en una pàgina és una manera de dir que, malgrat tot, la memòria continua viva.

Els llibres no només expliquen el món: el fixen, el matisen, el fan més complex; ens permeten escoltar veus llunyanes, entendre experiències que no són les nostres, reconstruir allò que ha estat romput.

Llegir és, en aquest sentit, un acte que va més enllà del plaer o del coneixement. Llegir és també una manera de defensar la capacitat de comprendre, de donar espai a les històries que mereixen ser escoltades.

I en aquest gest, aparentment senzill, hi ha la força de la col·lectivitat. Perquè cada lector que s'endinsa en un llibre participa d'aquesta cadena de transmissió de memòria i de sentit. Cada paraula llegida i compartida contribueix a mantenir viu un espai on la violència no té l'última paraula.

Per això, en un dia com avui, la Diada de Sant Jordi, celebrar els llibres és també reivindicar tot allò que representen; no només com a objectes culturals, sinó com a dipositaris de veus, d'històries i de llenguatges que ens ajuden a entendre qui som i quin món volem construir.

Gisela Badenes, cap de redacció del dBalears

DIRECCIÓ

Gisela Badenes

EDICIÓ

Tomeu Martí

REDACCIÓ

Miquel Ripoll

Mariu Verdú

Marisa Cerdó

Bartomeu Mestre 'Balutxo'

Antoni Joan Fuster

DISSENY I MAQUETACIÓ

Manuel Ramis

PUBLICITAT

Martina Cloquell

SANT JORDI, ENTRE LA FESTA I EL COMBAT

Antoni Llabrés

Cada diada de Sant Jordi és una celebració col·lectiva que va molt més enllà dels llibres i de les roses. És, sobretot, una reafirmació, una manera de dir-nos, any rere any, que som aquí, que continuem llegint, escrivint i estimant en la nostra llengua. La literatura és patrimoni cultural i també una eina de cohesió, una forma de construir comunitat. Cada llibre en català que s'obre és una victòria petita però imprescindible. Per això, Sant Jordi és també una jornada de compromís.

Enguany, recordam una figura cabdal de les lletres catalanes, una aportació, des de Mallorca, d'una veu imprescindible de la nostra literatura: Joan Alcover, en el centenari de la seva mort. Rellegir-lo és assumir el deure de continuar la seva feina: estimar la llengua catalana, defensar-la i fer-la créixer, perquè la llengua viu si la feim viure. I la feim viure quan la parlem, quan la transmetem, quan la cantam... Amb aquest esperit, l'Obra Cultural Balear promou, el pròxim 29 de maig, una gran cantada popular coincidint amb el centenari de l'estrena musicada de La Balanguera, l'himne de Mallorca, que va tenir lloc al Palau de la Música Catalana l'any 1926. Des de l'OCB volem que sigui una festa compartida, una expressió col·lectiva d'identitat i d'esperança.

Es tracta d'una iniciativa que ha aconseguit el suport unànim de tots ajuntaments i del Consell de Mallorca i aquest consens institucional és important, però no pot ser només simbòlic. La llengua necessita polítiques valentes, continuades i ambicioses. Necessita ser present i garantida a l'educació, als mitjans de comunicació, a l'administració, al carrer, als comerços, a tots els àmbits de la vida pública. Necessita, en definitiva, deixar de ser percebuda com una opció per passar a ser allò que és: el fonament d'una comunitat.

La cantada del 29 de maig vol ser molt més que un acte festiu. Vol ser una demostració de força col·lectiva. Una manera de dir, ben alt i clar, que aquesta llengua és viva perquè hi ha un poble que la vol viva. Cantar La Balanguera és recordar qui som, però també és decidir què volem ser.

Antoni Llabrés, president de l'Obra Cultural Balear

TRANSITANT ENTRE VAIRES I BOIRES DE JOSEP LLADÓ

dBalears

Transitant entre vaires i boires és el nou poemari de Josep Lladó Nadal. L'autor defineix el llibre com «un viatge poètic entre l'amor i el desamor, on cada ferida es transforma en paraula i cada ombra en llum».

Un viatge poètic entre l'amor i el desamor, on cada ferida es transforma en paraula i cada ombra en llum.

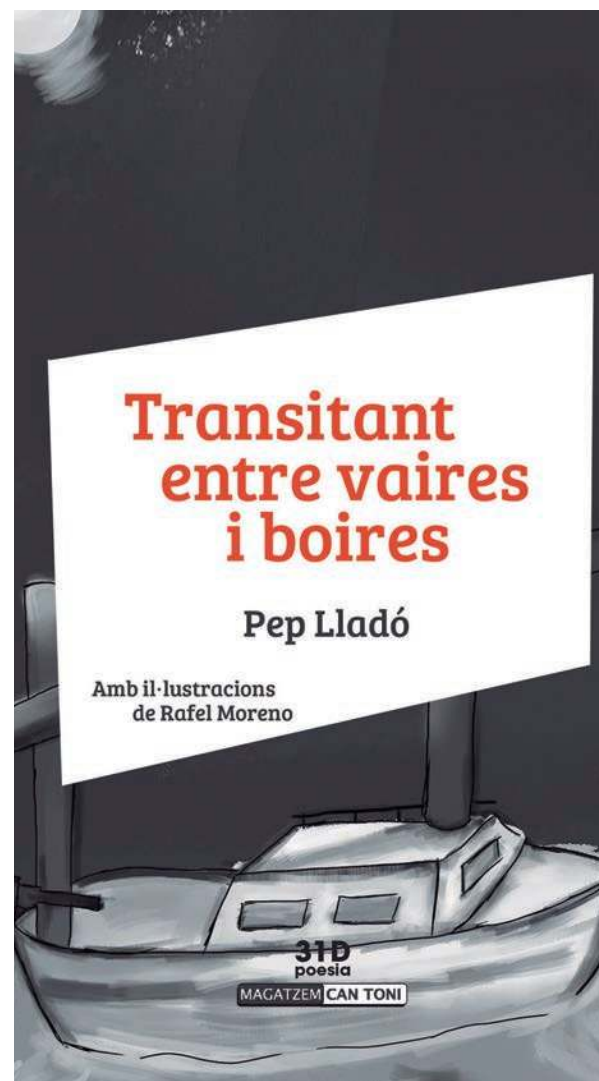
A *Transitant entre vaires i boires*, primera part d'una trilogia, Pep Lladó aposta per una poesia aparentment senzilla, travessada d'ironia, humor i un punt de sarcasme. Els poemes giren entorn d'un tema universal -l'amor i el desamor, dues cares d'una mateixa moneda- i dibuixen un recorregut vital reconeixible per a qualsevol lector.

El llibre funciona com una crònica íntima d'uns anys marcats per absències, frustracions i ferides emocionals, però també per la voluntat de resistir i tirar endavant.

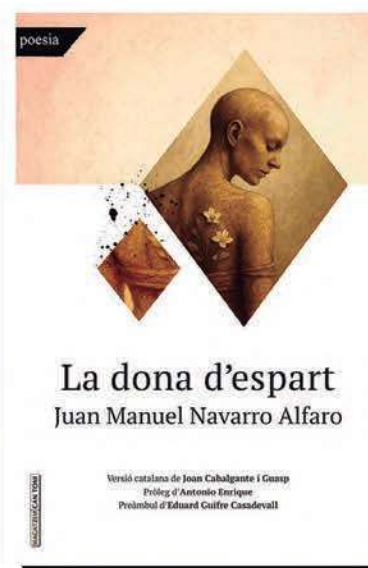
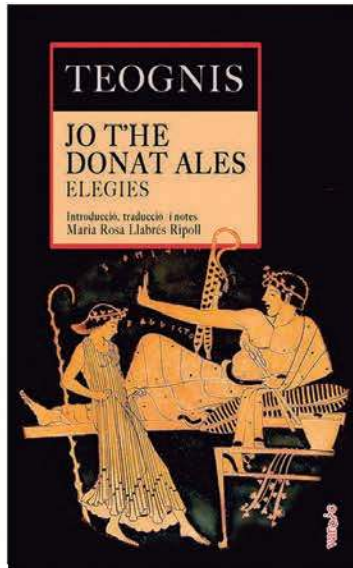
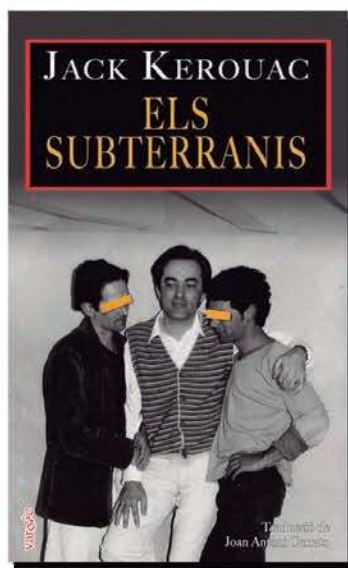
El poemari es completa amb il·lustracions a color de l'artista Rafel Moreno, que hi aporten una dimensió visual i emocional nova.

Josep Lladó Nadal (1965) descobrí de ben jove la poesia escoltant la seva mare recitar poemes i llegir les Rondalles Mallorquines. Als setze anys escrigué el seu primer poemari. A finals dels anys vuitanta impulsà la revista literària Escalbruix i, el 1995, fou un dels promotors del bar Es Pinzell, espai de referència cultural i reivindicatiu fins a l'any 2000.

El 1997 publicà *Plaça del Carme*, recull de poemes escrits entre 1988 i 1994. Actiu en l'àmbit cultural i cívic, *Transitant entre vaires i boires* marca el seu retorn a la poesia publicada.

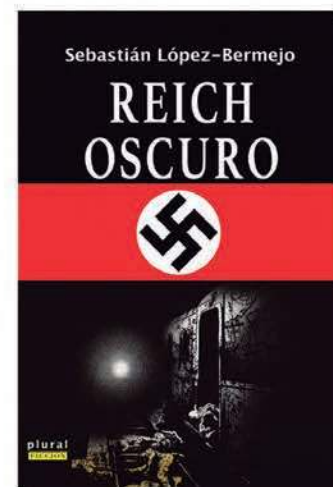
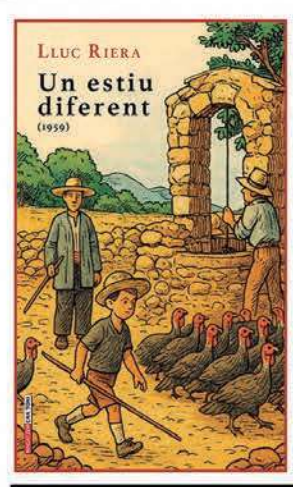
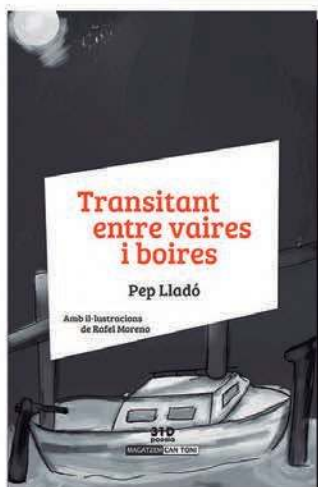
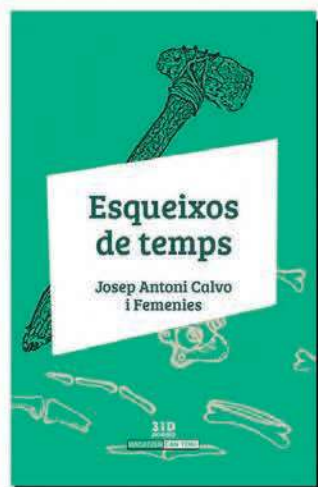
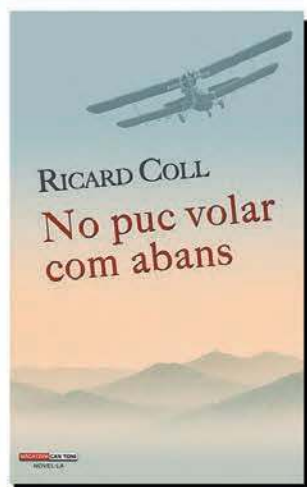
Portada del llibre de Pep Lladó

SANT JORDI

EDICIONS DOCUMENTA BALEAR

CREACIÓ

UN TEMPS PLE DE POESIA

Tomeu Martí

Hi ha poesia en la persistència. Hi ha poesia en la generositat. Hi ha poesia en la normalitat. Hi ha poesia en l'amor a la poesia. La quotidianitat és plena de poesia. Només és que cal veure-la i saber extreure-la. I polir-la, és clar.

Conta Antoni Vidal-Ferrando que Blai Bonet li va definir la poesia amb la següent metàfora: «Saps aquelles dones que poleixen el llautó? I que quan el llautó ja no pot brillar més, continuen polint i polint... idò aquesta és la més alta expressió de poesia».

Hiperbòlicament podria explicar que conec en Josep Antoni Calvo i Femenies (Palma, 1969) des de la prehistòria. Seria més ajustat afirmar que el conec des del començament de la història. Per a nosaltres (som coetanis) la història, el moment de trobar-nos amb i en l'escriptura, degué començar en unes caveres anomenades Mallorca Universal i La Nau. La passió per la poesia, la il·lusió per publicar, la solidaritat entre joves (aspirants a) poetes eren els nostres vincles invisibles. Invisibles però sòlids.

«El de les caveres, a les tavernes. Es Pinzell va funcionar durant uns anys com a motor generador de complicitats i sinergies culturals en una Palma erma de poesia.»

I a partir d'aquí els nostres camins diferents tenen punts de trobada recurrents, desiguals i irregulars, però sempre hi són. En Josep Antoni Calvo sempre hi és. Camins que han passat pel Centre Cultural Capaltard i el seu alma mater Vicenç Calonge; els Poetes de Mallorca per la Llengua, per les revistes literàries S'Esqueix (octubre 1990-febrer 1992) i Vetlada Poètica (maig 1992-gener 1995), fundades per Calvo i Catalina Bestard i, per ventura, a qualche trobada a la Fundació ACA de Búger...

Camins que es retroben a la gran casa dels estimadors de la llengua i la literatura catalanes: el Diari de Balears. On encara avui hi coincidim digitalment.

Més d'aprop o d'enfora, he seguit amb interès la trajectòria de Josep Antoni Calvo. La seva tasca permanent i persistent de divulgació de les obres i les activitats relacionades amb la literatura i de manera més concreta en la poesia i, per descomptat, en la lectura de tots els seus poemaris: Els viaranys de l'oblit (1998), editat pel Centre Cultural Capaltard, El paradís del disseny (2003), El Gall Editor, a la col·lecció Trucs i Baldufes i Tendència al caos (2007), Can Sifre, a la Col·lecció l'Argentera.

I ara, com una passa més, com una passa lògica, ens presenta *Esqueixos de temps*, la seva obra més madura sens dubte. Una maduresa impactant i interpel·ladora que em convida, ens convida, a emmirallar-nos-hi.

A *Esqueixos de temps* hi ha un Josep Antoni Calvo profund, honest, sincer, autèntic. Transparent, fins i tot, en alguns moments.

Amb la seva veu lírica i translúcida ens ofereix un poemari complet i complex. Líric i lucid. Un llibre de poemes (molts d'ells narratius) que, amb el temps com a fil conductor, esdevé un tractat sobre el pas del temps. Un assaig. Cosa que li agraïm... que ara allò que ens atrau més és la poesia i l'assaig i aquí tenim un 'dos per un'.

El temps com a font de pensament.

«El temps passa,
pixa i caga,
mentre marca el territori.
Com els moixos estressats
per evitar que els toquin
el seu espai.»

Un poemari-assaig sobre el temps. Quasi res. Josep Antoni Calvo va filant un poemari, va polint el llautó i va bastint tesis sobre el temps:

«Qualcú diu que el temps no existeix,
que tot és una percepció,
que fa voltes en el present,
en diferents universos paral·lels.»

'Esqueixos de temps' és un camí que flueix entre certituds i incerteses, entre records i esperances.

«Interrogants que s'obren ara i adés,
entre uns camins que no transites,
perquè ens trobam fora del temps.»

Un camí que desemboca en un final apoteòsic i magistral: el poema 'Esqueixos de temps oblidat', segons la nostra modesta opinió, el millor del llibre i el que dona sentit a tot el camí fet. Llegit.

Magistral per la maduresa abans esmentada, però també perquè el professor Calvo guaita en molts moments. Passa pena que no s'hagi entès. Necessita explicar-se, explicar la poesia, com per evitar

Portada del llibre *Esqueixos del temps*

qualque mala interpretació.

Josep Antoni Calvo és un creient de la poesia. No, millor dit, un predicador de 'la parenta pobra', un difusor incansable, com si esperàs, com si cregués, cegament, que la poesia obrarà el miracle de que un dia assolim la normalitat. Ni més ni pus que això: la utòpica normalitat de les nostre palaules, de les nostres lletres.

A Mallorca, la poesia surt de davall un mac. Hi ha poesia en en les campanes, en el ulls confessors, en les idees fosques i en la fosca negra. Hi ha poesia en l'oceà del temps, en la història, en els records, en els peixos esflorats, en la realitat i en els temps d'espera. Hi ha poesia en els carrers de Palma, a Valença do Minho, a Paris, a Londres... perquè la poesia es pot retrobar en un viatge a Ponte de Lima.

Hi ha poesia en l'espera del tren i a la ciutat dels rellotges. Hi ha poesia fora del temps, en les espelmes que es consumeixen a la fulla d'un arbre ignot, en les situacions inesperades i, per descomptat, en els esqueixos del temps oblidat.

I justament, el que ens cal ara, és llegir la poesia (re)trobadada per en Josep Antoni Calvo. I, també, agrair-li el temps que fa que treballa incansablement en favor de la poesia. Tot el temps que li ha dedicat. També en això hi ha poesia.

SELECCIÓ SANT JORDI 2026

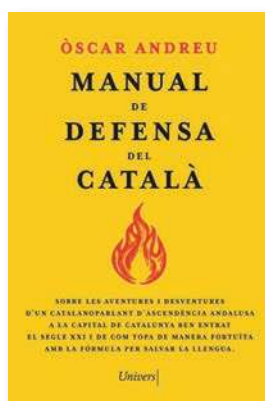
NARRATIVA

PROMETEU DE MIL MANERES (UNIVERS), DE CARLES REBASSA

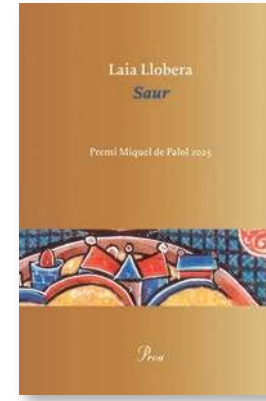
L'HOME QUE VA VENDRE EL MÓN (PROA), DE MELCIOR COMES

MANUAL DE DEFENSA DEL CATALÀ (UNIVERS LLIBRES), D'ÒSCAR ANDREU FERNÁNDEZ

RECONeixIBLE PER A QUAalsevol LECTOR. EL LLIBRE FUNCIONA COM UNA CRÒNICA

SAUR (EDICIONS PROA), DE LAIA LLOBERA

SALES D'ESPERA (EDITORIAL EMPÚRIES), DE NEUS CANYELLES

TINTA I SANG (LA MAGRANA), DE HAN KANG

PEIXOS (CLUB EDITOR), D'EVA BALTASAR

L'ÚLTIMA VEGADA QUE ET DIC ADEU (ANGLE), NATZA FARRÉ

NITS SENSE ALES (PAGÈS EDITORS), DE PERE JOAN MARTORELL

INSTRUCCIONS PER VIURE SENSE ELLA (COLUMNA), D'EMPAR MOLINER

M'ESTIMARIES SI FOS UN CUC? (DESCONTROL), DE LAIA RUIZ

EL PRIMER ANY (PROA), FRANCESC SERÉS

LA GATA (EDICIONS DE 1984), DE JOAN ESCULIES

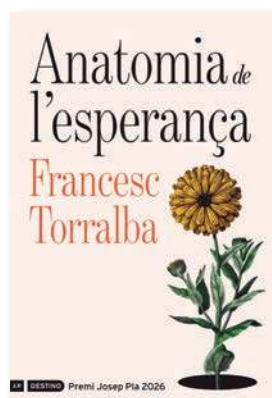

PER QUÈ LA NIT? (L'AGULLA DAURADA), DE JOANJO GARCIA

ASSAIG

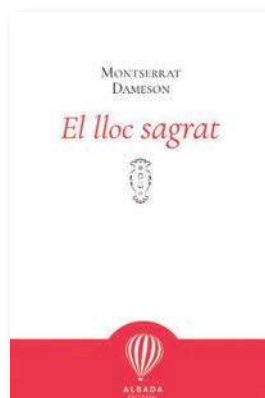
PASSIÓ PELS
LLIBRES. CRÍTICA
LITERÀRIA I ALTRES
TEXTOS (ABADIA),
ANNA MURIÀ

ANATOMIA DE
L'ESPERANÇA
(DESTINO),
DE FRANCESC
TORRALBA

TECNOFEIXISME,
LA SUSPENSIO
TÀCITA DE
LA POLÍTICA
(ARCÀDIA), DE
DONATELLA DI

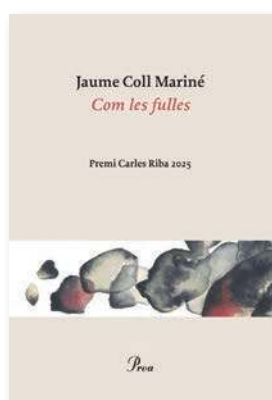

EL LLOC SAGRAT
(ALBADA),
MONTSERRAT
DAMESON

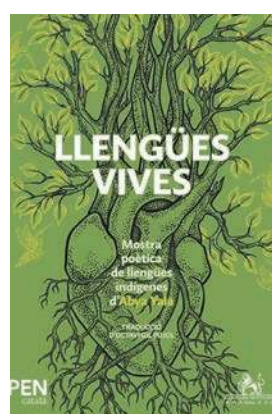

IMAGINAR LA
FI (RAIG VERD),
D'EUDALD
ESPLUGA

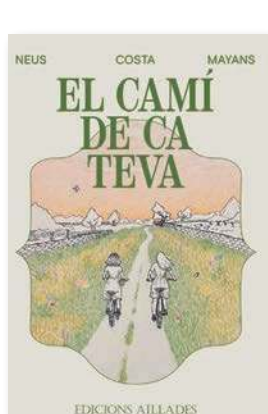
POESIA

COM LES FULLES
(EDICIONS PROA),
DE JAUME COLL

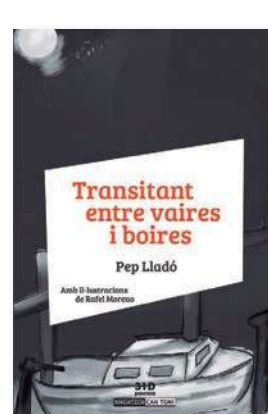
LLENGÜES VIVES.
MOSTRA POÈTICA
DE LLENGÜES
INDÍGENES
(LEONARD
MUNTANER),
D'ABYA YALA

EL CAMÍ DE CA
TEVA (EDICIONS
AÏLLADES), DE
NEUS COSTA

TRAST (LABREU
EDICIONS), DE BIEL
MESQUIDA

TRANSITANT ENTRE
VAIRES I BOIRES
(DOCUMENTA), DE
JOSEP LLADÓ

Presentació del llibre de Isidor Marí a Can Alcover

ISIDOR MARÍ: «LA SOSTENIBILITAT LINGÜÍSTICA VA UNA PASSA MÉS ENLLÀ DE LA NORMALITZACIÓ»

Tomeu Martí

El març d'enguany s'ha presentat el nou llibre del sociolingüista eivissenc Isidor Marí, titulat *Es pot planificar la sostenibilitat lingüística?*. L'acte de presentació va comptar amb la participació del mateix autor, així com de Damià Pons i Antoni Llabrés, que varen destacar que el llibre és «un recorregut per cinquanta anys d'experiència i trajectòria que presenta una anàlisi clara i exhaustiva de la planificació lingüística com a instrument per protegir i fomentar la llengua en un context global».

El llibre planteja una qüestió central en el debat sociolingüístic contemporani: fins a quin punt es pot planificar la vida d'una llengua. A partir de dècades d'experiència i reflexió, Marí analitza el paper de la planificació lingüística com a eina clau per a garantir l'ús, la vitalitat i la sostenibilitat del català, tot oferint una mirada rigorosa i

compromesa sobre els mecanismes de protecció i promoció de les llengües en el món actual.

Es pot planificar, una llengua? Aquesta pregunta, que a principis dels anys setanta semblava gairebé una quimera, ha esdevingut, amb el pas del temps, un dels grans eixos del debat sociolingüístic als Països Catalans. Des de la recuperació de l'autogovern fins a les iniciatives impulsades per la societat civil, la planificació

lingüística s'ha convertit en una eina imprescindible per garantir l'ús, la vitalitat i la sostenibilitat del català.

Isidor Marí, una de les veus més reconegudes de l'àmbit de la sociolingüística i distingit recentment amb la Creu de Sant Jordi, traça en aquest assaig un recorregut per mig segle de reflexió i experiència i ens ofereix una visió clara, detallada i compromesa sobre la planificació lingüística com a eina de protecció,

Isidor Marí, una de les veus més reconegudes de l'àmbit de la sociolingüística i distingit recentment amb la Creu de Sant

promoció i convivència en un món globalitzat.

Marí va explicar al programa Bon Dia i Bona Vida d'Ona Mediterrània que «es tracta d'un llibre que recull tota una sèrie de treballs que jo havia fet entorn de planificació i sostenibilitat i, clar, vaig pensar que en el debat actual que hi ha a les Balears, que es parla molt de sostenibilitat però es practica bastant poc, per dir-ho clarament, presentar en un mateix volum diferents treballs que he fet i que toquen tots els nivells de la feina que s'hauria de fer per assegurar la sostenibilitat de la llengua i de la cultura i de la diversitat lingüística i cultural en general, em va parèixer que era una bona oportunitat per sortir al pas d'aquesta, diguem-ne, confusió que hi ha entorn d'aquesta idea de sostenibilitat».

«D'entrada, el procés participatiu que va obrir el Govern sobre sostenibilitat ignorava els aspectes de sostenibilitat lingüística i cultural, com si no hi hagués cap problema en aquests temes a les Balears. Va ser l'Obra Cultural que va haver de sortir el pas i reclamar que aquest tema es tengués present, es va fer un informe molt exhaustiu amb 50 propostes d'actuació. I bé, sí, es va integrar la sostenibilitat lingüística i cultural en el debat, però a l'hora de la veritat, més que normalització i sostenibilitat, el que s'està fent és arraconar la nostra llengua amb mesures contràries», remarca el sociolingüista.

Marí també va explicar que «jo crec que normalització i sostenibilitat venen a dir el mateix. La idea de normalització volia dir que hi havia una llengua subordinada que havia d'aconseguir un tracte igualitari, més que més quan és la llengua pròpia d'un territori. I sostenibilitat tal vegada té una idea més àmplia que té en compte no sols estrictament les llengües, sinó els aspectes culturals, mediambientals i de benestar en general».

INSCRIU-TE!

formulari

CAMPUS

ESTIU

2026

ESCALADA
DIVERSIÓ

TALLERS
I MOLT MÉS!

NINS/ES de 6 a 14 anys

TRIA LA TEVA SETMANA!

del 22 DE JUNY al 28 D'AGOST

Opció 1: 9:00h a 14:00h.
155€/setmana
(inclou: berenar + material)

Opció 2: 9:00h a 16:00h.
195€/setmana
(inclou: berenar, dinar + material)

IN ROCK
SALA D' ESCALADA

(+34) 871 611 776

INFO@INROCKESCALADA.COM
INROCKESCALADA.COM

Carrer Ca na Melis, 15
Polígon Industrial Son Morro

UNA OBRA PER A REDESCOBRIR JOAN F. LÓPEZ CASASNOVAS

Mariu Verdú

La figura de Joan F. López Casasnovas —que en l'àmbit literari signava també com a Pere Xerxa— es conforma a partir de la suma de diverses vocacions que conviuen i es reforcen mútuament. Investigador, divulgador, activista cultural, polític i escriptor, totes aquestes facetes s'entrellacen per a donar lloc a un perfil ric i clarament polièdric. La seva trajectòria pot entendre's com un conjunt ampli d'interessos i inquietuds que, lluny de dispersar-se, acaben integrant-se en un projecte vital coherent i ben articulat.

Tanmateix, el seu tarannà discret va fer que una part significativa de la seva producció escrita quedàs sovint en un segon pla, parcialment amagada o poc difosa. Aquesta circumstància es fa especialment evident en el cas de la poesia, probablement la seva expressió més íntima i personal, aquella que neix més del batec interior que no pas de la reflexió racional.

La publicació de l'*Obra poètica*, presentada el 25 de febrer en un acte especialment emotiu a Ciutadella, representa una fita destacada tant per als estudiosos com per als

lectors en general. Per primera vegada, es pot accedir a un recull complet de la poesia d'aquest autor profundament arrelat a Menorca, però amb una mirada oberta als grans temes universals.

Tot aquest projecte de recull i revisió ha estat possible gràcies a la feina dels poetes i amics de l'autor Pere Gomila i Francesc Florit Nin, que han comptat amb la complicitat de la família de l'autor, i a l'aposta de publicació de la Nova Editorial Moll.

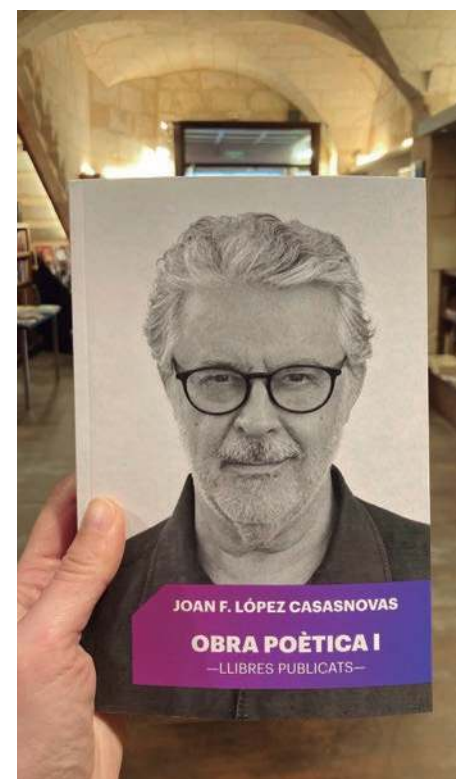
Dos volums

En el pròleg, l'historiador Pere Rosselló Bover subratlla l'envergadura de la feina editorial, que defineix com una autèntica «labor titànica». I és que la producció poètica de López Casasnovas no es limita als quatre llibres que va publicar, sinó que inclou també nombrosos textos dispersos, poemes inèdits i reculls que mai no havien estat publicats. Pel que fa a l'estructura, l'obra s'organitza en dos volums. El primer conté els quatre poemaris que va publicar: *Galops i glops* (1980), *Tiranya al vespre* (1984), *De sol a sol* (1999) i *Caragols dels jorns*

(2014). El primer volum de l'*Obra poètica* recupera aquests llibres, revisats i novament accessibles per als lectors, ja que molts d'ells feia temps que no es trobaven a les llibreries. A més, hi inclou un ampli estudi introductori de Pere Rosselló Bover, que situa la producció de l'autor dins el context de la poesia catalana contemporània i n'analitza els aspectes formals i temàtics.

El segon volum, previst per al mes de maig, reunirà la resta de la seva producció poètica, incloent-hi els textos inèdits i aquells que havien aparegut dispersos en diverses publicacions. Amb la suma dels dos toms, tendrem per primera vegada una visió completa i fidel del conjunt de la seva obra poètica.

La seva obra destaca per la qualitat i per la capacitat de connectar l'experiència personal amb el context social i polític.

La recuperació dels seus textos representa, sens dubte, un acte de justícia literària. Tal com apunta Rosselló Bover, López Casasnovas potser va cultivar la poesia amb una modèstia excessiva, fet que n'ha condicionat la visibilitat dins el panorama literari. Malgrat això, la seva obra destaca per la qualitat i per la capacitat de connectar l'experiència personal amb el context social i polític.

Aquesta edició, publicada per Nova Editorial Moll i preparada acuradament per Francesc Florit Nin i Pere Gomila, ha comptat amb el suport de diverses institucions, com la Institució de les Lletres Catalanes, l'Institut d'Estudis Balearics, el Consell de Mallorca i el Consell de Menorca.

Una projecció literària que no atura de créixer

Des de la seva mort, el juliol de 2022, l'interès per la figura de Joan F. López Casasnovas no ha deixat d'augmentar. S'han publicat reculls d'articles i es preveu la difusió de nous materials procedents de jornades d'estudi dedicades a la seva trajectòria. Tot indica que la seva projecció intel·lectual i literària no només es manté viva, sinó que continua ampliant-se amb el temps, consolidant-lo com una figura de referència dins la cultura contemporània.

Joan F. López Casasnovas

PER A LLEGIR BLAI BONET

enguany es commemora l'any Blai Bonet i, per a celebrar-ho aquest Sant Jordi, vos oferim un petit itinerari de lectura per les seves obres

Miquel Ripoll

Una escriptura intensa i fulgurant; una fiblada que atrapa el lector i s'acseja certeses. Amb aquestes paraules podríem valorar l'obra de Blai Bonet (1926-1997), un dels «gigants» de literatura en català feta a Mallorca. Poeta, novel·lista i crític d'art; Bonet ha estat una figura central de la recuperació de la llengua catalana i un dels escriptors més importants del segle XX. L'escriptor de Santanyí, que també fou un insigne col·laborador de dBalears, ha creat escola i bona part de la poesia actual més nostrada conserva la marca de la seva empremta perdurable. Enguany es commemora el centenari del seu naixement i, per aquest Sant Jordi, vos oferim un petit itinerari de lectura que vos pugui servir per endinsar-vos en el singular món de les lletres blaiBonetianes.

En primer lloc, si d'alguna manera podem definir el quefer literari de Blai Bonet, és amb l'apel·latiu de «poeta». L'escriptor de Santanyí va publicar al llarg de la seva carrera un total de dotze reculls de poemes i, almenys, deixà dos reculls més que restaren inèdits. Entre aquests reculls, s'hi troben obres tan destacades com *Entre el coral i l'espiga*, *Cant espiritual* o *Nova York*. Amb tot, també es poden destacar els poemaris més avantguardistes d'*El poder i la verdor* i el *Teatre del gran verd* que foren publicats en el seu dia a la col·lecció Guaret que dirigia el també poeta Damià Huguet. Tots aquests poemaris i obres els podeu trobar recollit en un sol volum amb el títol de *Poesia completa* publicat per l'Editorial 1984. Es tracta d'una magnífica edició críti-

ca a cura de Nicolau Dols i Gabriel S.T. Sampol amb un extens i interessant pròleg de Margalida Pons.

En segon lloc, Blai Bonet també va ser un gran novel·lista, que va introduir innovacions estilístiques que l'emparentaren amb grans autors del segle XX com Carson McCullers, Truman Capote o William Faulkner. La novel·la més coneguda de l'escriptor és, sens dubte, *El mar*, una obra torbadora sobre la malaltia, el dolor, i la lluita contra un règim opressiu. No debades, trencant amb la cadena de la censura, aquesta obra té un fort component de «lluita antifeixista» i de denúncia del règim criminal de Franco. La novel·la, un clàssic ja de les lletres catalanes, va ser adaptada magistralment al cinema pel director mallorquí Agustí Villaronga. Altres novel·les interessants de Bonet són *Haceldama*, *Mister Evasió* o *Judes i la primavera*. Obres dures i potents que s'endinsen en els problemes, els neguits i els anhels de la condició humana. La majoria de les seves novel·les han estat reeditades per l'editorial independent Club Editor i ben segur les podreu trobar disponibles a les parades d'aquesta diada de Sant Jordi.

En tercer lloc, una de les facetes més oblidades, però més interessants de l'obra de Blai Bonet, és el seu vessant d'escriptor de dietaris. En total, al llarg de la seva carrera, l'escriptor de Santanyí va escriure cinc reculls de diaris: *La motivació i el film*, *Pere Pau*, *La vida i els meus instants*, *Els ulls*, i *La mirada*.

En aquests textos podem trobar-hi un Bonet molt més personal, que reflexiona sobre les seves curolles literàries, sobre les bases de la seva poètica, o sobre l'ambient literari i social de la Mallorca de la segona meitat del segle XX. Amb un estil clar i directe, aquestes obres traspuen la personalitat de l'escriptor i deixen entreveure els seus anhels i desitjos pregonos. Uns textos que permeten submergir-se en l'univers blaiBonetià i que també són una molt bona porta d'entrada a la seva obra. Aquests cinc dietaris els podeu trobar editats en dos volums a El Gall Editor i inclouen pròlegs de Pau Vadell, poeta i comissari de l'Any Blai Bonet, i Margalida Pons.

Finalment, entre l'enorme quantitat de llibres i estudis dedicats a Blai Bonet, podríem destacar un llibre bell i singular que analitza l'obra de l'escriptor des del vessant d'una relació personal. Es tracta de *Blai contemplat. Escrits sobre Blai Bonet*, escrit pel professor de filosofia Montserrat Alcaraz i publicat l'any passat per Documenta Balear. És un llibre magnífic que es pot entendre com un homenatge a l'escriptor de Santanyí, en la qual la veu de l'autor i la del seu amic es fonen en una meditació sobre el sentit de la vida i la literatura. Un llibre, que inclou unes magnífiques il·lustracions de l'artista Tònia Meravell, que és una molt bona porta d'entrada a la vida i l'obra del poeta. Sigui com vulgui, per aquest Sant Jordi i per a tots els dies de l'any, llegiu Blai Bonet. Val la pena!

LABERINT SENSE PARETS 04.12.2025-30.08.2026 JANNIS KOUNELLIS	VISTA 30.01-23.08.2026 FIONA RAE	ARQUITECTURA MENOR 30.01-05.07.2026 ESTER PARTEGÀS	UNIVERSITAT HERBAL. XISMES DE PINTORAS 13.02-03.05.2026 POPEA
---	---	---	--

ESBALUARD
MUSEU

PLAÇA PORTA DE
SANTA CATALINA, 10
07012 PALMA

WWW.ESBALUARD.ORG
@ESBALUARDMUSEU

MAHÉCOR MBENGUE: «FAIG FEINA PER UNA MALLORCA COHESIONADA, AMB POBRESA ZERO I LLIURE DE TOT TIPUS DE RACISME»

Tomeu Martí

Mahécor Mbengue, mallorquí nascut al Senegal, fa feina a Càritas Mallorca, va formar part de la Junta Directiva de l'Obra Cultural Balear i va ser l'impulsor del programa de cohesió social 'Tots Plegats'.

Ara presenta la versió catalana del seu llibre 'L'Occident com a meta. Del Senegal a Mallorca'. Explica que el llibre neix del desig de narrar la seva experiència migratòria des del Senegal fins a Mallorca i de donar veu a les històries de centenars de migrants amb qui treballa, històries poderoses però sovint invisibles. Mbengue denuncia que el futur de les persones migrants a Europa no és gaire esperançador: es creen mecanismes per a deshumanitzar, silenciar i invisibilitzar migrants i refugiats, mentre determinats sectors polítics, sobretot de dreta, usen la immigració com a cavall de batalla i criminalitzen col·lectius sencers sense base real.

L'Occident com a meta. Del Senegal a Mallorca és una història en primera persona, és la teva història?

Sí, és la meua història des que era un nin fins que vaig arribar a Mallorca.

Què hi trobarà la gent al llibre?

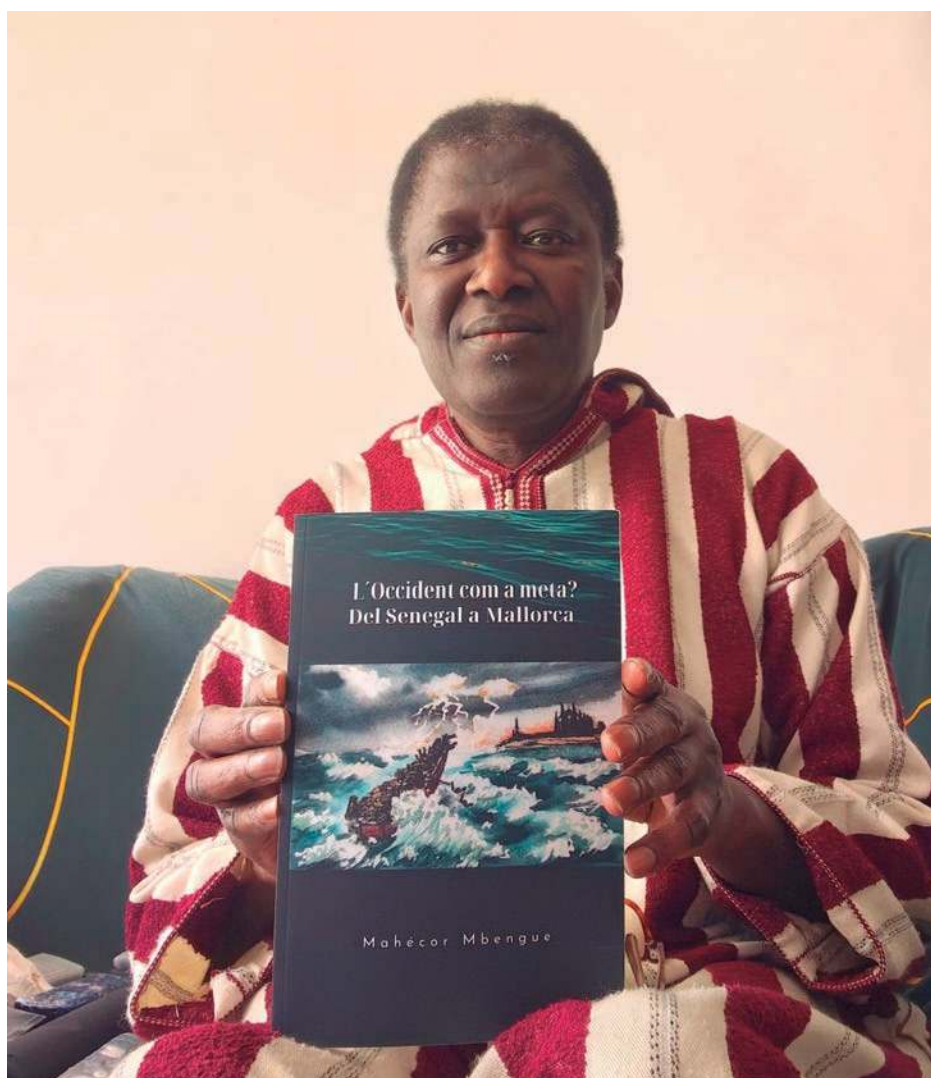
Al llibre hi explico la meua experiència com a migrant, és la meua història personal, de com he reconstruït la meua vida en un altre lloc. Feia temps que volia explicar què significa realment deixar el teu país i afrontar el desconegut.

Fent la meua feina com a tècnic social de Càritas a Mallorca he conegut centenars de persones amb experiències semblants a la meua i he estat testimoni de tantes persones que han hagut de partir de ca seva... m'ha posat en contacte amb històries poderoses i volia deixar per escrit aquests testimonis.

És també una reflexió sobre la qüestió migratòria...

Aquest llibre neix amb la intenció de trencar estereotips, aquesta era la idea quan vaig pensar el llibre. És un

testimoni personal, però també una aportació al debat col·lectiu. Hi ha un activista senegalès que diu que Àfrica no necessita salvadors, sinó històries que no menteixin. A banda d'explicar el meu viatge, volia posar veu a totes les persones que han passat per aquesta experiència.

Mahécor Mbengue amb el seu llibre

Tu tenies una vida més o menys estable al Senegal, vares estudiar i en l'època d'estudiant prens consciència política i és aquest compromís polític el que fa que, en un moment donat, hakis de partir...

Sí, l'any 2002 vaig partir del Senegal a Mauritània, allà vaig fer de professor fins el 2005 que hi va haver un cop d'estat. El desembre de 2005 vaig emprendre, finalment, el viatge cap a Europa.

Com funciona això de les travesses cap a Europa amb barques més aviat precàries?

En el meu cas vaig fer fins a quatre intents. En el primer intent no vaig poder agafar la barca perquè hi havia molta gent i en el segon es va avançar l'hora de sortida. La tercera vegada ens va enxampar la policia abans de salpar i em varen enviar de tornada al Senegal. Vaig poder tornar a Mauritània i la quarta vegada vaig aconseguir pujar a la barca. Vaig embarcar gratis, perquè després del cop d'estat a Mauritània l'escola on treballava va perdre molts alumnes i llogàvem els espais a les màfies, on es quedava la gent que després agafaria una barca.

Com va ser el viatge?

Després dels quatre intents, a la fi, el desembre del 2005 vaig aconseguir pujar a una barcassa. El viatge va ser molt dur, jo vomitava tot el temps,

(Tenerife).

Vares arribar a pensar que tot s'acabava en aquella barca?

La veritat és que jo tenia la fe que arribaríem. Vaig veure escenes de desesperació. En el moment de la tempesta, tots ens posàrem a resar. És molt dur. No tens força, no et pots aixecar, et passes el menjar d'un a un, no podíem orinar dins la barca, perquè la gent deia que duia mala sort... i anàvem tan estrets que no ens podíem ni estirar-nos per a dormir. Va ser una experiència molt dura, però també profitosa, perquè vaig aprendre moltes coses.

En arribar a Los Cristianos, què va passar?

Vàrem estar moltes hores a l'aigua i a la matinada varen arribar els de salvament marítim. Quan vàrem arribar a terra no sentia els peus. Vaig estar cinc dies assegut.

Des d'allà ens van dur a la policia, als jutjats i a un centre d'internament, Las Raíces. Allà vaig quedar durant 37 dies, fins que em varen alliberar. Després em varen ficar en un avió i vaig aterrar a Madrid.

I com va ser que vares acabar a Mallorca?

Vaig estar internat a un CIE. Vaig tenir la sort que un voluntari de la Creu Roja me va ajudar a localitzar un conegut que viu a Mallorca i que aquesta persona va acceptar acollir-me. Vaig estar dues setmanes a Madrid. Vaig fer d'interpret per a aconseguir els doblers per a pagar-me el viatge fins a Mallorca.

I una vegada arribes a Mallorca, què?

Em va cridar l'atenció que, quan anava amb el bus, sentia una veu que xerrava una llengua pareguda al francès. Em feia la impressió que la gent cantava quan xerrava. Observant la ciutat, vaig veure que a les paradetes també hi havia escrits que semblaven francès. I vaig saber que era català i que em trobaria bé amb aquesta llengua. Aleshores, vaig començar a cercar cursos, però em vaig trobar davant una paret: em deien que el primer que havia de fer era aprendre castellà. Jo sempre contestava que era un error, que sabia llegir i escriure i que podia aprendre qualsevol llengua. Però no em deixaven. Vaig començar pel castellà durant un any i cada vegada que acabava les classes, a Càritas, demanava de poder fer català. La directora en va posar l'any següent.

Vares tenir la sort de topiar amb gent com na Xisca i en Guillem...

Sí, a Mallorca he tengut la sort de trobar amb gent que m'ha ajudat molt.

durant la travesia, vàrem trobar dues tempestes, una el primer dia i una altra el tercer dia, que ens va agafar de nit. Érem 106 persones, assegudes sense poder moure'ns. Em vaig passar el viatge marejat gairebé sense poder menjar. L'aigua i el menjar es varen acabar al tercer dia. El motor es va espenyar i tothom tenia molta por. Vàrem poder reparar-lo i a l'horabaixa vàrem començar a veure llums i una muntanya. La gent va començar a cantar i ballar, però encara quedava molt per a arribar. Va començar una tempesta que va durar quatre hores i sobre les cinc de la matinada vàrem arribar al port de Los Cristianos

L'Occident com a meta? Del Senegal a Mallorca

I ara ets tu qui ajuda els altres....

Sí, des de la feina de Càritas i també des de diversos espais de voluntariat mir d'ajudar als més desafavorits.

Quin és el missatge del llibre?

Per a mi aquest llibre és un punt de partida de la meua integració a Mallorca i la història de totes les persones que han experimentat el mateix camí. Vull fer conèixer Àfrica, les persones, els costums... a la societat d'acollida perquè ens puguin entendre i acollir de manera normal. Que aquelles persones que ho desitgin, puguin conèixer la cultura d'Àfrica i que puguin saber què venim a fer aquí.

I com veus el futur?

El futur del immigrants a Europa no és gaire esperançador perquè s'estan implementant polítiques per a silenciar les seves veus. Les autoritats, sobretot per la dreta, fan tot el que poden per a criminalitzar els immigrants. Això m'afecta i afecta molta de gent. Els immigrants també aportam molt a nivell econòmic i social i hem de conèixer la cultura, i defensar el nostre dret a participar en la vida social i econòmica del país.

L'aposta de futur ha de ser per la interculturalitat i la cohesió social...

Sí, la Mallorca que vull per al futur més immediat i per la qual estic treballant és una societat cohesionada, amb pobresa zero i lliure de tot tipus de racisme. Una Mallorca en què tothom tenguí oportunitat de progressar i ningú sigui marginat pel color de la seva pell. Vull reivindicar, també, que les institucions i tots els ciutadans facilitin l'accés a la llengua catalana als mallorquins nascuts a fora, que tenen dret a aprendre-la. És una clau per al progrés i el benestar.

MÉS EXPERIÈNCIES MIGRATÒRIES

Gisela Badenes

Els llibres sobre migració són importants perquè ens ajuden a entendre millor una de les experiències humanes més profundes i complexes: deixar la pròpia llar i començar de nou en un altre lloc.

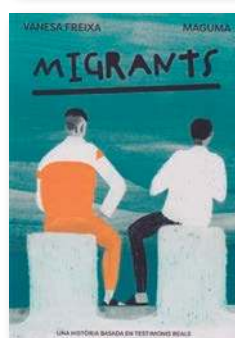
Aporten empatia i humanitat. Quan llegim històries de persones migrants, deixen de ser xifres o titulars i es converteixen en vides reals, amb emocions, pors i esperances.

També són clau per a entendre la realitat social i política. Els llibres poden explicar les causes de la migració i com afecten tant als països d'origen com als de destí. A més, fomenten el pensament crític. Ens fan qüestionar prejudicis, estereotips i discursos simplistes sobre la migració.

Cap altre amic que les muntanyes de Behrouz Boochani

El 2013 va ser il·legalment detingut a l'illa de Manus, un centre de detenció d'immigrants prop de la costa d'Austràlia. A la presó, on va passar sis anys, sense eines ni espai per a la creació, Boochani va escriure a través de WhatsApp aquest llibre.

Migrants de Vanesa Freixa

Un conjunt de testimonis que ens expliquen des de diferents punts de vista el camí del migrant adolescent, mentre l'Alí va aprenent que, de vegades, els somnis han d'esperar.

Els invisibles d'Andreu Farràs i altres

Una trentena de persones expliquen en primera persona la seva vida abans i després d'arribar a Catalunya. Per què varen marxar, com varen arribar, com varen ser rebuts, com es troben ara...

Hem hagut de marxar de Laia de Ahumada

Sis històries reals de joves migrants (Senegal, Síria, Bolívia...). Explicades en primera persona: abans de marxar, el viatge i l'arribada.

Viatge al país dels blancs i des del país dels blancs d'Ousman Umar

Umar, nascut a Ghana, va arribar a Europa amb 17 anys. Va fundar Nasco, ONG amb seu a Ghana i Barcelona a través de la qual brinda educació al seu país natal. El 2018 es va integrar a l'equip de Proactiva Open Arms. En aquests dos llibres ens explica la seva història.

MANUEL BAIXAULI: «LA CREATIVITAT NAIX DE LA INSATISFACCIÓ»

Marisa Cerdó

Manuel Baixauli es va iniciar en el món de la creació pintant. De fet, va estudiar Belles Arts i es dedica professionalment a l'ensenyament de l'expressió artística a l'escola municipal del seu poble, Sueca. Amb el pas del temps ha diversificat el seu talent creatiu experimentant en el camp de la literatura. La seva primera obra va ser *Espiral* (1998) un llibre de relats; més tard ha escrit cinc novel·les: *Verso* (2002), *L'home manuscrit* (2007), *La cinquena planta* (2014), *Ignot* (2020) i *Cavall, atleta, ocell* (2024). Així mateix, el 2016 va publicar un recull d'articles de premsa, amb aire de dietari, apareguts al diari El País, amb el títol *Ningú no ens espera*, i amb il·lustracions seves.

D'entre tots els premis obtinguts destaquen el Premi Mallorca de l'any 2006 per l'obra *L'home manuscrit*, el Premi Llibreter del 2020 per *Ignot* i el Premi Òmnium de l'any 2024 per aquesta darrera novel·la: *Cavall, atleta, ocell*.

La font d'inspiració de *Cavall, atleta, ocell* com ha confessat ell, és la vida. I aquesta circumstància la converteix en una lectura molt acostada al lector perquè parla de l'addició d'un fill a la marihuana i com afecta aquesta circumstància a la relació amb el seu pare.

«Per a mi escriure és explorar, una vivència molt enriquidora en molts sentits», afirma l'autor. I és que com a escriptor ell mai no planifica, no sap quin serà el final del relat que escriu. Un dels atractius essencials de la literatura és la creativitat, la possibilitat d'obrir la porta a la seva imaginació, però també a la dels lectors.

Quin mètode fas servir per escriure. Has cercat informació prèviament per encarar el tema de l'addicció?

Normalment no em documente. Em deixo dur. Les primeres versions que escric són caòtiques, i després reescriu, faig noves versions; fins a deu, més o

menys, però alguna vegada n'he arribat a fer vint. Després de cada versió ho deixo reposar uns mesos per agafar distància. Sovint afegisc fragments nous, que fan créixer el relat. A vegades faig esquemes, però a posteriori, quan ja tinc una versió del llibre. De *La cinquena planta* en vaig fer un que ocupava quatre metres de paret.

Els esforços del pare xoquen contínuament amb la fredor del fill, i aquesta tensió manté el lector atent. Els moments més emotius, de fet, són aquells que marquen el desequilibri en la relació emocional. No creus que hi ha una falta d'empatia mútua?

El conflicte es crea perquè tots dos tenen raó. Tenen una visió molt diferent del món. El pare té motiu per a preocupar-se pel fill, sobretot quan el fill voreja el precipici; i el fill té raó de voler fer una vida diferent a la del pare, massa rutinària i previsible. Durant l'adolescència, els joves són egoistes i poc reflexius. I amb els pares passa justament a l'inrevés, pensen més en els fills que en ells mateixos. És una relació asimètrica.

Les converses fredes i breus sense cap bri d'emoció entre pare i fill duen el lector a entendre el sentiment de desesperança del pare. Creus que si la mare fos viva aquest problema d'incomunicació no hauria existit? Hi ha una inclinació més gran per part de les dones a expressar els sentiments?

En general els fills es comuniquen millor amb les mares, entre altres motius perquè han sigut elles les que se n'han ocupat més. Per sort, això va equilibrant-se amb el pas del temps. La comunicació entre pares i fills va millorant al mateix ritme que els homes van assumint les tasques domèstiques. Hi ha, però, un fet curiós. Com que els homes fa tan poc temps que es dediquen a aquestes ocupacions, quan s'hi posen, tenen una visió més lúcida i analítica del que fan. Posaré un exemple. Quan jo era xiquet, ma mare no em deixava fer cap feina de la casa, però als dèssat anys, quan vaig percebre que això era una injustícia i em vaig posar a fer-ne,

Manuel Baixauli a casa seva

ho vaig voler fer el més bé possible. Per estendre la roba, per exemple, tinc tota una ciència, un mètode que contrasta amb la indeliberació amb què ho fa qui ho ha fet sempre. És la mirada innocent del neòfit. En el cas d'Alapont, quan es veu obligat a educar el fill, ha de partir de zero, s'ha de plantejar el com i per què de tot i, per això mateix, perquè no funciona amb el pilot automàtic, sinó que tot ho reflexiona a fons, aconsegueix fer una genialitat. Primer intenta els mitjans convencionals: va al metge, parla amb professors, etc. Però quan veu que això no funciona es determina a buscar una solució. El seu malestar, la seva desesperació, el porten a crear, perquè la creativitat naix de la insatisfacció.

Alapont és un personatge solitari, tímid, metòdic i també ingenu perquè se li acuden idees de bomber per influir en el comportament del fill. Creus que actualment se senten perduts els pares en l'exercici d'educar els seus fills?

Sempre hi ha hagut conflicte o bretxa generacional, entre pares i fills. Ara, però, hi ha un factor que distorsiona encara més la relació: la revolució digital. El telèfon mòbil és un enemic íntim.

En canvi a la teva novel·la el mòbil no apareix, només hi ha ordinadors i correus electrònics. Per què no n'has parlat?

La tecnologia al cap de pocs anys queda desfasada, sovint ridícula. Els conflictes humans, en canvi, perduren. Vaig voler situar l'acció uns anys abans de l'aparició dels mòbils. M'interessava sobretot incidir en el conflicte generacional, més que no pas en la problemàtica del mòbil en sí.

Vaig voler situar l'acció uns anys abans de l'aparició dels mòbils. M'interessava sobretot incidir en el conflicte generacional, més que no pas en la problemàtica del mòbil en sí.

Un dels encerts de la novel·la són els personatges, que tenen molts aspectes en comú. Per exemple, fan activitats aparentment inútils. Quin sentit té això?

És que jo no pense que siguin inútils. Sovint, les coses que semblen inútils són les més importants. L'art, per exemple, no sol tindre una aplicació pràctica, i en canvi ompli de sentit i de plaer la vida. Poca broma. Lleva'm a mi la possibilitat d'escollir Bach, de veure Rembrandt, de llegir Txékhov, de veure un film de Tarkovski, i em fas un desgraciat.

Alguns d'ells estan obsedits en la fixació de la realitat en imatges. Hi ha una voluntat de retenir el temps?.

La veritat és que no sé explicar moltes coses de les que escric. La literatura és sobretot un art i, com a tal, és intuïtiu. Els camps plens de cafè que apareixen, posem per cas, és una imatge mental que se'm va ocórrer. En la literatura pots fer possible tot allò que la vida et

nega. Pots fer, fins i tot, miracles. Per això m'agrada escriure, per multiplicar la vida, per viure altres vides

D'altra banda, el pas del temps és el gran tema subjacent en tot el que escriu. El pas del temps, aquell monstre que mata els pares, que ens lleva els xiquets que adormíem al braç, que ens debilita i ens ompli de canes. El temps és un assassí en sèrie.

Molts personatges tenen professions creatives però allò que els satisfà és crear des de la llibertat. La vida per a tu té poc sentit, si no es té la possibilitat d'aspirar a crear lliurement?

La creativitat és el que fa créixer el món. Ara, hi ha moltes maneres de ser creatiu. No cal ser artista. Un fontaner, un informàtic, un empresari, un advocat, un futbolista, un polític, etc, poden ser creatius. La innovació es pot donar en qualsevol disciplina. Quan un invent encerta la diana, canvia poc: la cafetera italiana, el llibre, l'alfabet, són invents genials.

Entre els personatges hi apareixes tu mateix, l'escriptor fracassat, autor de *La cinquena planta* i de *L'home manuscrit*. A la vida real et veus així de malament o era un moment d'humor?

Se'm va ocórrer fer un *cameo* i, la veritat, m'ho vaig passar bé escrivint-ho. Si et veus des de fora, prens més consciència de la teua insignificança, i pots mirar-t'ho amb ironia. No m'agrada massa, ni en la ficció ni en la realitat, però amb els anys he fet un pacte amb els meus defectes i les meues limitacions.

Màrius Monturiol és un dels personatges més curiosos. Afirmar que en l'art d'observar, per contrast, dues pintures, s'aprèn a valorar l'estil de l'artista. Aquesta tècnica l'apliques quan crees personatges. Què s'aconsegueix creant aquests contrastos?

El contrast és essencial en l'art. En pintura, quan poses dos colors complementaris un al costat de l'altre, tots dos n'ixen guanyant, pareixen més intensos. El mateix passa amb els personatges o les escenes d'una novel·la. Si el Quixot i Sancho Panza tingueren el mateix caràcter, la novel·la no hauria funcionat.

El contrast és revelador, diu Monturiol, i aquesta afirmació

l'apliques a la concepció de l'espai. Hi ha un espai pròxim, i de l'altra un país estranger.

Al principi de la novel·la no estava previst que Aristides estudiara cine, ni que anara a viure a l'estranger. Una de les meravelles d'escriure és que avances per un camí incert. Si ja saps tot el que ha de passar, com si fora un trajecte de metro, pot ser molt avorrit. Mentre escriu estic vivint la història; com en la vida real, no saps què passarà demà.

Els espais combinen escenaris de tarannà romàntic amb d'altres d'inspiració surrealista. Hi ha un desig per part teva de fugir del món real?

Tot al contrari: és una manera de mostrar la realitat més profunda. El que vulgarment diuen 'realisme' no és sinó una representació de la superfície, de l'epidermis del món. El que passa dins dels nostres cervells, quan pensem, imaginem o somiem, també és realitat. De fet, el més important que ens passa, ens passa dins del cap.

Els aforismes són la clau per entendre les curolles que caracteritzen cada personatge. Alguns són cites de personatges coneguts «Un viu dins de si mateix. Els viatges no existeixen», de Buñuel. D'altres són de creació pròpia «Fes que aparega allò que, sense tu, no existiria», «La vida té poc sentit si no és difícil», «Som cecs quan ho tenim tot».

De tant en tant, mentre escriu, m'ixen frases que poden funcionar com a aforismes. Són troballes. M'agraden els aforismes, quan llig un llibre subratlle les frases que em criden l'atenció. Tots els meus llibres estan ratllats amb llapis. A les pintures també en pose, de frases. M'atrau això de dir, en poques paraules, idees o imatges que siguin estímuls per a la ment.

Un altre dels encerts de la teua novel·la és la formulació de preguntes que ajuden a mantenir l'atenció.

Crec que la feina de l'escriptor no és resoldre preguntes, sinó formular-les. M'agrada deixar interrogants oberts, per tal que el lector pugui fer la seua personal versió del llibre. M'agraden els llibres que accepten diverses interpretacions, que tenen zones d'ombra i espais buits que permeten una lectura creativa. Les històries tancades, on tot està perfectament explicat, com sol passar als best-sellers, m'avorreixen.

El darrer dels enigmes, l'haurà de contestar el lector tot sol sense l'ajuda del narrador ni de cap altre personatge. Penses descobrir-ne la funció en una novel·la posterior?

La solució als enigmes està dins de cada lector. No he volgut descriure amb detall l'artefacte que és peça central en la història perquè el lector se l'imagini com vulgui. És més potent no escriure-ho tot que donar-ne detalls. Vaig viure un any en un pis de Benimaclet, amb

altres companys, mentre estudiava. Quan el propietari ens va donar les claus, va dir que l'únic que no podien fer era obrir la porta d'un armari de paret que estava tancat amb clau. Des que se'n va anar fins a l'últim dia que vàrem deixar el pis, vam estar imaginant què hi podia haver dins d'aquell armari. Al final, un amic forçà la porta i descobríem que no hi havia res de tretat: quatre mantes velles. El fet que no ens haguera dit què hi havia, havia fet volar la nostra imaginació. Havíem imaginat de tot. Fou un error, obrir-lo. Si no haguérem vist l'interior, aquell espai tancat continuaria creixent dins de nosaltres.

I finalment, el primer enigma de tots, el títol. Per què *Cavall, ocell, atleta*?

Crec que el llibre tracta, en essència, del ritme de les coses, del tempo. Com diu Bergman «El cinema és respiració». La respiració és harmònica, com en el cinema, un moviment compassat. D'ací, també, la frase de Robert Bresson: «Cavall, atleta, ocell: goig de contemplar el moviment». A l'univers tot està ben fet, cal contemplar l'harmonia del món. A la novel·la hi ha referències a les ones de la mar. Són harmòniques, com la biografia d'una persona: naixen, creixen, esclaten (en tota vida hi ha un cim, un punt més àlgid), declinen i, finalment, moren. L'artefacte de la història contribueix a reforçar aquesta idea d'harmonia. El pare vol que al fill li vagi bé. És una idea poètica més que racional. El tema profund de la novel·la és aquest, la història entre el pare i el fill no és més que una anècdota.

Manuel Baixauli

#SomPaïsosCatalans

**INDEPENDÈNCIA
I LLIBERTAT!**

assembleamallorca.cat

assemblea
SOBIRANISTA
de MALLORCA

Bon Sant Jordi 2026

**LLUITEM PER
LA LLIBERTAT**

FES-TE SOCI/A DE L'ASSEMBLEA

2026, ANY JOAN ALCOVER

Joan Alcover, el més gran poeta en llengua catalana serà recordat durant enguany.

Diverses institucions públiques i privades s'han posat d'acord per declarar el 2026 Any Joan Alcover, en commemoració del centenari de la mort del poeta, assagista i polític mallorquí, una de les figures més destacades de la cultura de les Illes Balears dels segles XIX i XX.

Joan Alcover va néixer a Palma el 3 de maig de 1854 i hi va morir el 25 de febrer de 1926. Format a l'Institut Balear, coincidí amb personalitats com Miquel Costa i Llobera, Joan Lluís Estelrich i Antoni Maura. Després d'estudiar Dret a Barcelona, on entrà en contacte amb el moviment de la

Renaixença, retornà a Mallorca i desenvolupà una intensa trajectòria política i literària.

Autor de poemaris fonamentals com *Cap al tard* (1909) i *Poemes bíblics* (1918), Joan Alcover és considerat una veu essencial de la poesia catalana moderna, amb peces tan emblemàtiques com *La Balanguera*, *Desolació* o *Miramar*. La seva obra, d'una gran profunditat humana i estètica, reflexiona sobre el dolor, el pas del temps i la recerca de sentit a través de la paraula poètica.

A més de poeta, Alcover va ser un orador i assagista reconegut, amb publicacions com *Art i literatura* (1904) i *Reacció literària* (1910). Va ser mestre en gai saber als Jocs Florals de Barcelona (1909), Premi Fastenrath (1919) i membre de l'Institut d'Estudis Catalans, així com corresponent de la Reial Acadèmia Espanyola i de l'Acadèmia de Bones Lletres de Barcelona.

EL SOMRIURE DE JOAN ALCOVER

Tomeu Martí

En Joan Alcover i jo hem compartit casa. Només que amb un segle de diferència. Només que ell hi dormia gairebé sempre i jo gairebé mai. Només que era seva. I després, del seu fill. I després, de l'Obra Cultural Balear. Can Alcover (ja era coneguda com a Can Alcover a finals del segle XIX) va ser la meua 'segona casa' durant una vintena d'anys. Si hagués caigut el sostre de ca meua no m'hauria caigut al damunt. Cada vegada que queia qualche cosa de Can Alcover, queia damunt la meua testa. O damunt la meua responsabilitat.

Joan Alcover i Maspons és el millor poeta en llengua catalana i va viure (gairebé) tota la vida al casal del barri antic de Palma situat al carrer Sant Alonso, 24.

Enguany es compleixen 100 anys de la mort de Joan Alcover. El poeta excels, l'esplèndid orador, el magnífic assagista i el cappare, juntament amb Miquel Costa i Llobera, del moviment conegut com Escola Mallorquina.

Joan Alcover nasqué a Palma, el 1854. Estudià a l'Institut Balear, on coincidí amb el poeta Miquel Costa i Llobera, l'escriptor Joan Lluís Estelrich i el polític Antoni Maura, i tengué per professor el poeta romàntic Josep Lluís Pons i Gallarza. Alcover i Costa i Llobera representen per a Mallorca l'arribada de la Renaixença que havia sorgit a Catalunya a mitjans segle XIX.

Joan Alcover acollí a ca seva, durant 25 anys, una tertúlia setmanal que va ser el punt de trobada de la intel·lectualitat de l'època i que va garantir que la represa que ell havia iniciat, tengués continuïtat a través dels més joves dels seus convidats. Aquesta gent serà qui impulsarà les primeres revistes en català de principis del segle XX i, més tard, l'Associació per la Cultura de Mallorca. Aquest moviment progressiu (i cada vegada més connectat als germans del Principat i del País Valencià) es veurà estroncat per la guerra del 1936-39 i per la ferotge repressió posterior. Durant la dècada dels 1930 i 1940 torna la foscor més tenebrosa. I haurà de ser ja al 1962, quan alguns d'aquells més joves reprenen el camí amb la fundació de l'Obra Cultural Balear, impulsada per Francesc de Borja Moll, deixeble d'un dels habituals a les tertúlies de Can Joan Alcover, Mossèn Alcover, i presidida per Miquel Forteza, un dels joves assistents a les tertúlies. Un altre dels 31 fundadors de l'entitat és, ni més ni menys, que en Pau Alcover de Haro, fill i hereu de Joan Alcover. De fet, Pau Alcover, en morir, cedeix el casal on havia viscut son pare a l'OCB i aquesta el va convertir en l'espai imprescindible que és Can Alcover avui. Un espai que és a la vegada la seu institucional de l'OCB, un centre cultural obert a la ciutadania i un put de record i homenatge a Joan Alcover.

Aquest 2026, també celebrem una doble fita per a *La Balanguera*, una de les grans composicions d'Alcover: es compleixen 100 anys des que Amadeu Vives va posar música al poema i 30 anys des que el Consell de Mallorca la va declarar oficialment himne de Mallorca. Record haver sentit contar a Damià Pons que *La Balanguera* ja neix amb voluntat d'himne. Un himne majestuós, enèrgic, però no bèl·lic. N'hi ha que voldrien per a Mallorca un himne violent, sanguinolent, bel·licós, però als mallorquins ens escau un himne poètic, estèticament perfecte. Tan perfecte que Climent Garau deia, irònicament, que era més bell del que ens mereixiem.

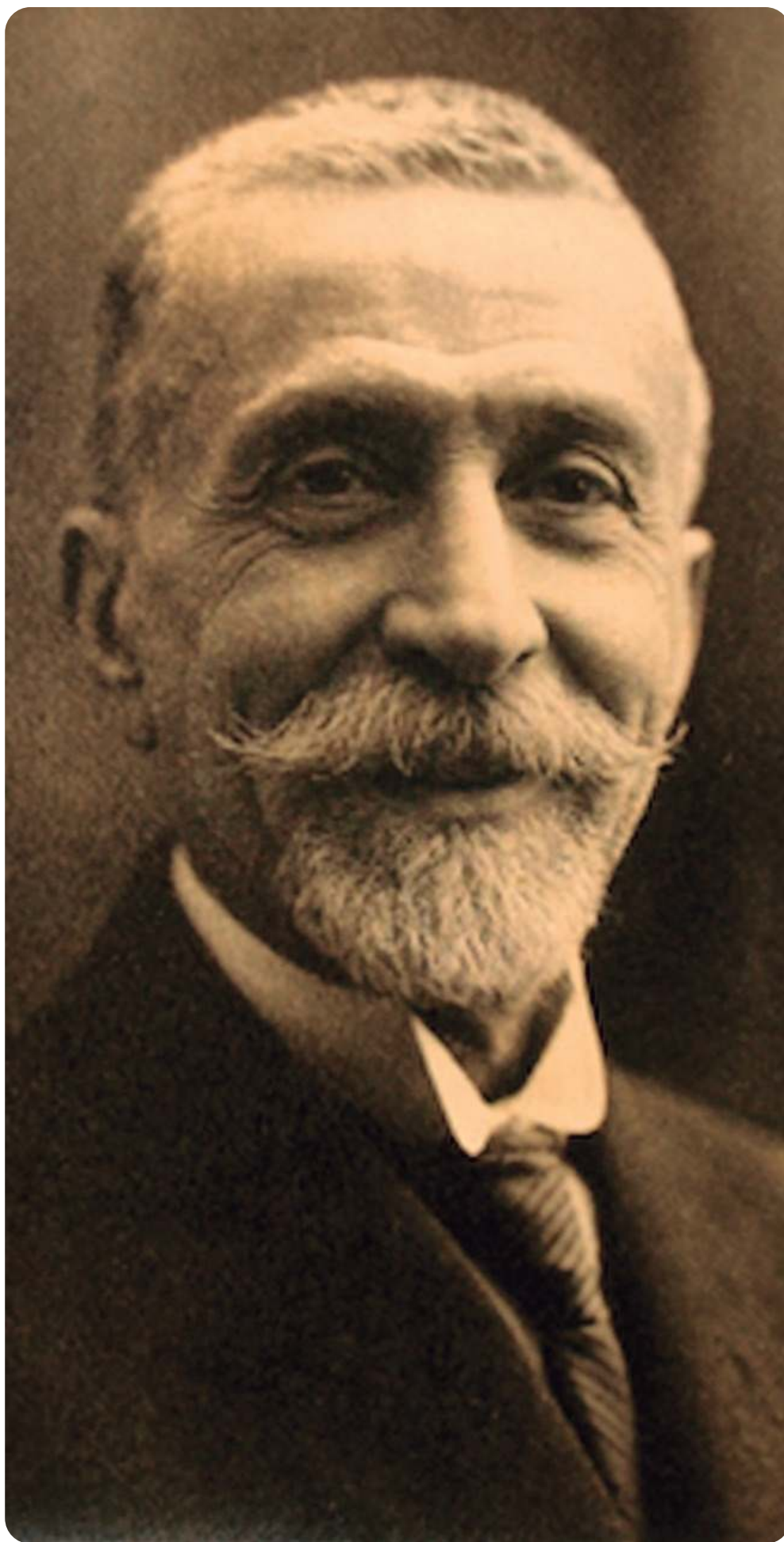
Alcover és el més gran dels nostres poetes. La seva obra és perfecta. Per ventura, un dia serà igualada. Impossible de superar.

Si Alcover hagués escrit en anglès o francès seria un dels poetes amb més reconeixement mundial, tendria el premi Nobel de Literatura i la seva obra seria estudiada i admirada arreu del món.

Si hagués continuat els seus començaments en castellà, l'hauria musicat en Serrat, o sigui que, en aquest cas, hi surt guanyant amb les meravelloses versions fetes per Maria del Mar Bonet.

Alcover és conegut com 'el poeta del dolor' o 'de la desgràcia' i ell mateix deia que no era ell qui havia triat el dolor com a font d'inspiració, sinó que era el dolor qui l'havia triat a ell.

Evidentment no ho qüestionarem. No impugnem aquí les tones de llàgrimes

i tinta vessades amb la tristor del nostre poeta i les pàgines, conferències, comunicacions i discursos sobre el poeta de la dissort, però sí que alçam el dit i, modestament, apuntam que Alcover va viure, va gaudir, va riure... el dol ja ha durat un segle, cent anys del 'poeta del dolor'. Per ventura és hora de reivindicar també el somriure de Joan Alcover.

Un somriure que ens haurem d'imaginar, perquè és mal de trobar en alguna de les fotografies que es conserven del nostre poeta egregi. Imaginar o recrear a través de la intel·ligència artificial, com hem fet aquí.

Enguany recuperam Alcover. Totes les seves facetes i és el moment de celebrar la seva obra que va més enllà del dolor i la pena. I ens atrevim a proposar un celebració anual, popular i arreu dels Països Catalans, del poeta que qualche dia, també, devia somriure.

Enguany recordam Joan Alcover en el 100 aniversari de la seva mort. Però el millor homenatge li'l feim quan, dia rere dia, obrim les portes del casal, com feia ell, a tota la gent que estima Mallorca.

Can Alcover

LA MIRADA ESTESA PER DAMUNT CIUTAT

ITINERARI PER PALMA DE LA MÀ DE JOAN ALCOVER
PELS 30 ANYS DE DIARI DE BALEARS

Gaspar Valero i Martí

1. Can Alcover (carrer de Sant Alonso, 24): Les tertúlies de Can Alcover

Joan Alcover i Maspons (3 de maig de 1854) nasqué en una casa propera al carrer de Sant Alonso i a la Calatrava, fill de Pere Alcover Jaume i de Teresa Maspons Serra. De ben petit, la casa familiar es traslladà al carrer de Sant Alonso n. 60 (actual n. 24), on el poeta morí el 26 de febrer de 1926. Durant anys, Alcover organitzà a sa casa unes tertúlies literàries i culturals que arribaren a ser punt de referència obligat per a la intel·lectualitat de finals de s. XIX i principis del XX. Maria A. Salvà recorda a les seves memòries, en una visita que feu a casa del poeta, com se'n mostrava de satisfet d'aquestes tertúlies: «No tardà a presentar-se el Mestre a la sala de rebre... fent-nos entrar a un salonet més íntim, més alegre, amb vistes a la mar sobre uns jardins propers. Aleshores no hi havia ningú. Aquest és el lloc on ens reunim, digué...».

El poeta Guillem Colom i Ferrà li dedica un capítol, *Joan Alcover i el seu cenacle*, al seu llibre de memòries titulat *Entre el caliu i la cendra*, on parla de la tertúlia literària de Can Alcover: «La llar del poeta Joan Alcover era llavors el cenacle obligat de l'espiritualitat de Mallorca tant per la seva situació com per la qualitat dels homes que hi desfilaven. Al seu davant radicava l'antiga biblioteca de Montis-sion amb els seus rars incunables i valuosos infolis, al seu darrera el jardí del poeta amb el xiprer solitari que plantà la mà del pare i aquell que les seves elegies immortalitzaren i, a tocar amb el jardí, el convent silenciós de Santa Clara».

Josep M. Tous i Maroto també parla de les tertúlies del poeta: «Pel 'salonet' d'Alcover desfilaren les més preclares figures de la intel·lectualitat mallorquina i de la de fora que aquí arribaren; tertulians assidus foren Costa i Llobera, Sants Oliver, Obrador i Bennàssar, Joan Lluís Estelrich; per allà passà Rubén Darío».

Pau Alcover de Haro, fill i hereu de Joan Alcover, fou un dels 31 fundadors de l'OCB (1962). En morir, cedí el casal on havia viscut son pare a l'OCB, cessió que es feu efectiva a la mort de la dona de Pau Alcover. L'OCB el va convertir en la seva seu institucional i, alhora, en un centre cultural obert a la ciutadania i punt de d'homenatge a Joan Alcover. >

2. Col·legi de Monti-sion (antic Institut Balear) (carrer de Monti-sion)

Joan Alcover i Miquel Costa i Llobera cursaren el Batxiller a l'Institut Balear, on van ser condeixebles de Joan Lluís Estelrich i del futur polític Antoni Maura, i van tenir per professor, entre d'altres, el poeta romàntic i catedràtic d'Història i Geografia, Josep Lluís Pons i Gallarza (1829-1894). Joan Pons i Marquès, a la introducció a les *Obres Completes* de Costa i Llobera, ens explica que als dotze anys el

jove pollencí “començà els estudis a l'Institut de Palma –per aquell temps en l'excol·legi de Monti-sion dels antics jesuïtes- d'on sortí batxiller”, talment com el seu condeixeble Joan Alcover.

3. Ajuntament (plaça de Cort)

La sala de sessions de l'Ajuntament de Palma fou l'escenari que acollí un bon esplet de discursos de Joan Alcover, bàsicament dedicats a nomenaments de fills il·lustres: el 1900 Alcover hi llegí el discurs en homenatge a l'escriptor i lul·lista Jeroni Rosselló, el 1920 realitzà el parlament a llaor del periodista, escriptor i gran intel·lectual Miquel dels Sants Oliver i, el 1922, hi pronuncià el discurs de nomenament de Miquel Costa i Llobera com a fill il·lustre.

Quan s'esdevingué la mort de Joan Alcover, el 1926, li tocà el torn a Josep M. Tous i Maroto fer el discurs de nomenament de fill il·lustre del poeta ciutadà. Lamentablement, no pronuncià el parlament en la llengua que trià el febrerenc llavi de Joan Alcover, sinó en la imposada per les directrius de la dictadura de Primo de Rivera.

4. Parlament Balear (antic Círculo Mallorquín) (costa del Conqueridor)

La biblioteca del Círculo Mallorquín era un dels espais culturals sovintejats per Joan Alcover. Josep Pla ens conta a *Les Illes* com coincidí amb Joan Alcover en l'esmentada biblioteca: “En un racó de la biblioteca, hi veig un senyor assegut davant d'una taula on hi ha escampats els diaris de Barcelona. El reconec de seguida. És don Joan Alcover. Quina il·lusió fa trobar les persones que hom realment admira. Em dono a conèixer, i el senyor Alcover m'allarga la mà amb una barreja d'estranyesa i amabilitat. (...) La seva preocupació permanent és la ingravidesa, no fer soroll, aconseguir que la seva presència sigui absolutament imperceptible”.

Palau de l'Almudaina

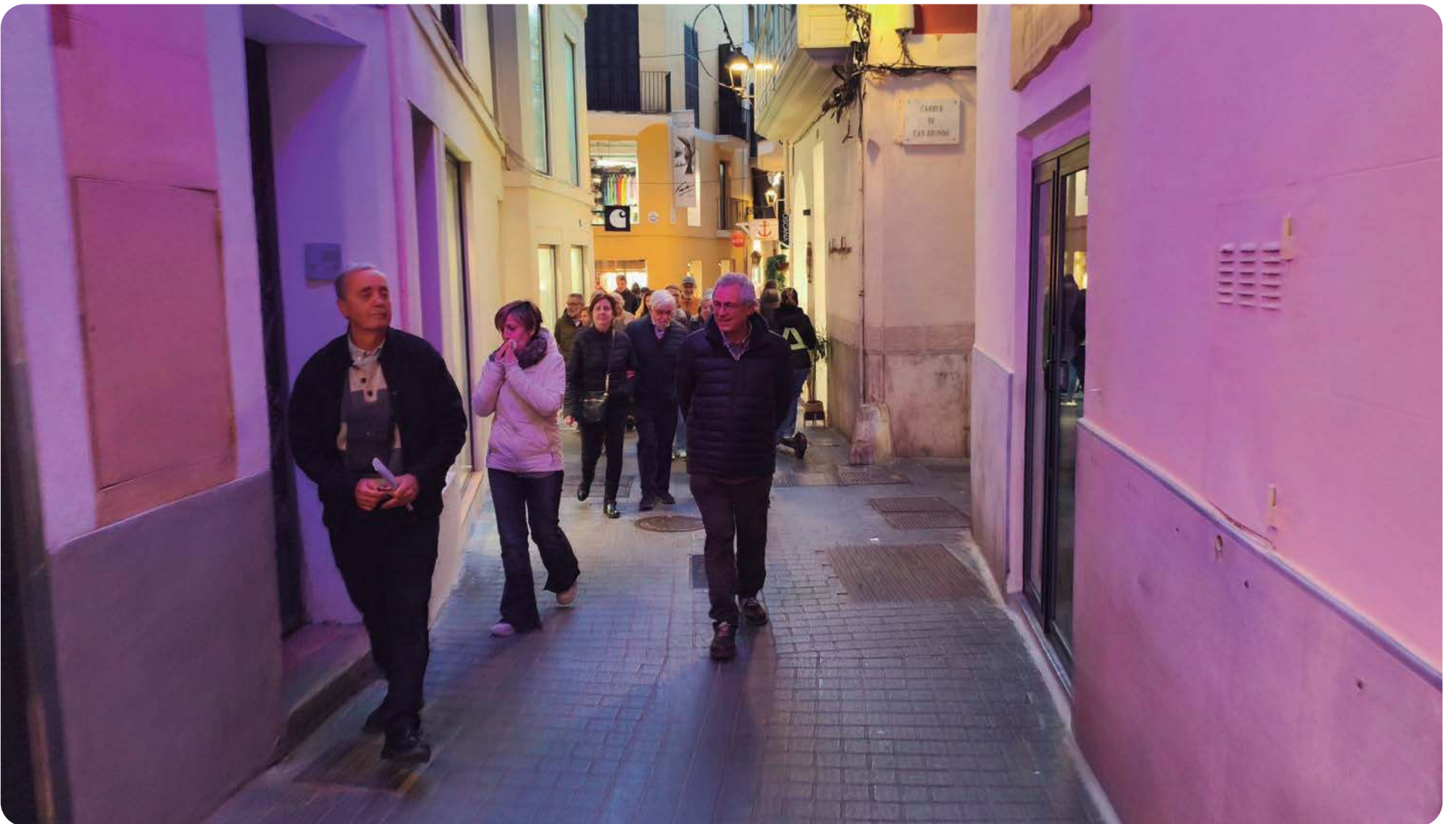
Monument Mura 2

Dins Can Alcover

Foto Final

Carrers de Palma

5. Antiga seu de l'Audiència Provincial (Palau de l'Almudaina, carrer del Palau Reial)

Joan Alcover, que s'havia llicenciat en Dret (1878), exercí d'advocat i fou relator de l'Audiència (1886) i magistrat (1911). Treballà per tant, fins gairebé el final de la seva vida en aquest venerable edifici del palau de l'Almudaina. Tous i Maroto en el discurs de proclamació de Joan Alcover com a fill il·lustre de Palma (1926) evocà la dedicació professional d'Alcover amb aquestes paraules: «Possessionat llavors de la Relatoria després de lluites oposicions, i casat ja, comença l'àrid encarrilament de sa vida curialesca, gràficament expressada pel propi Alcover, molt anys després, en aquella excelsa poesia autobiogràfica titulada *El Voltor de Miramar*».

6. Glorieta de Joan Alcover (Plaça de la Reina)

La font de Joan Alcover, situada en la glorieta de la plaça de la Reina fou inaugurada el 1928. Els plànols inicials del monument ja estaven enllestits el 1922, encara en vida del poeta; però, l'arribada de la dictadura de Primo de Rivera retardà l'execució del projecte. Segons la revista *La Nostra Terra* (1928), «La figureta de bronze que culmina la font, coronant-la amb la personificació simbòlica de *La Serra*, d'una gràcia impecable, honora els escultors catalans Srs Monegal i Casanovas, autors de la mateixa. La base que sustenta la figura, dirigida per Guillem Forteza i executada en pedra de Solleric pels escultors mallorquins Rosselló i Grauxes, no pot ésser més senzilla i de línies més geomètriques, d'un encert admirable per no interrompre la figura que es mira dins el petit estany, voltat de plantes i de verdor».

Per tant, segons aquesta afirmació, la figura que corona la font del monument seria la camperola del poema *La Serra*; no obstant això, més que una figura de la pagesia, sembla una al·legoria més clàssica, noucentista.

7. Antic Saló Beethoven (Plaça del Rosari-Avinguda da la Constitució)

El 1899, amb motiu de l'homenatge a Alvarez Sereix, Alcover definí el que per a ell representava el Saló Beethoven: «És un finestró obert al meravellós imperi de l'harmonia, per on pasturen les ombres immortals dels grans artistes; és un centre de murmuració, sí, un centre de murmuració i de renúncia contra els artifexs explotats pels mercaders de la vida intel·lectual i moral qui falsifiquen les més sagrades substàncies; és un petit refugi a on venim els fredolecs de cor a arredossar-nos i atiar el caliu, contra la fosca i la fredor qui ens envolten».

8. Antic Restaurant Orient: Rusiñol i Alcover (plaça de les Tortugues o de Joan Carles I)

Santiago Rusiñol (1861-1931), fou pintor i escriptor adscrit al modernisme, arribà a Mallorca el 1893 per primera vegada. El 1912 aparegué la primera edició de *L'illa de la Calma*. El llibre es convertí en una de les obres més populars sobre Mallorca. Alcover i Rusiñol tingueren unes grans relacions d'amistat. El 1912 va tenir lloc un homenatge a Rusiñol al restaurant de l'Hotel Orient, l'antic Cafè Can Tomeu, denominat oficialment durant algun temps Cafè de la Pau, i també Cafè de Oriente. Va organitzar l'esmentat acte de 1912 l'Associació de la Premsa Balear, i Joan Alcover fou l'encarregat de pronunciar el discurs d'ofrena. El poeta va traçar un retrat de Rusiñol construït amb admiració per la seva passió per l'art i per la seva integritat tant vocacional com física, i remarcà que Rusiñol havia aconseguit escurçar la distància entre Catalunya i Mallorca.

9. Monument a Antoni Maura (plaça del Mercat)

En el centre de la plaça del Mercat s'aixeca el conjunt escultòric dedicat a Antoni Maura (1853-1925), de l'escultor Marià Benlliure. Joan Alcover fou amic personal d'Antoni Maura i es dedicà activament a la política en el Partit Maurista. El 1879 fou elegit regidor a l'Ajuntament de Palma i entre 1883 i 1886 fou diputat provincial per Manacor. Aquesta activitat política culminà amb la seva elecció com a diputat a Corts.

Tous i Maroto ens parla d'aquesta activitat política en el discurs de proclamació de Joan Alcover com a fill il·lustre de Palma (1926): «Alcover, bé ho sabeu, era maurista, però en el sentit més literal de la paraula, o en altres termes: un incondicional de don Antoni Maura, de l'home encara més que de la seva política».

M. A. Perelló també parla del tema: «Després d'una curta estada a Madrid com a diputat, va tornar a Palma sense haver obert la boca a la cambra del Congrés, on passà gairebé desapercebut. Ben aviat abandonà l'exercici de la política, perquè comprengué que no s'avenia amb la seva vocació poètica».

10. Gran Hotel (Fundació La Caixa) (Plaça de Weyler, 33)

El poema *La Balanguera* és una de les primeres fites de la corda patriòtica de Joan Alcover. La composició poètica es donà a conèixer públicament en el Gran Hotel (1903), en el transcurs de l'homenatge a Miquel Costa i Llobera, i aparegué publicat al llibre *Cap al tard* (1909). El 1996 el Consell de Mallorca va declarar oficialment *La Balanguera*, amb música d'Amadeu Vives, l'himne de Mallorca; a la planta baixa del Gran Hotel, una placa recorda la primera lectura pública del poema.

11. Església de Santa Eulàlia (Plaça de Santa Eulàlia)

El 1926 apareix l'esquela del poeta que anuncia el funeral a l'Església de Santa Eulàlia. L'endemà, la premsa mallorquina dedica necrològiques de pes, com la del Diari *La Almudaina*, amb l'article titulat '*En la muerte de don Juan Alcover*': «*La intelectualidad mallorquina ha perdido su mas representativa y preminente figura y las letras catalanas uno de sus valores mas positivos y la literatura española una personalidad de relieve...*».

12. Can Alcover (carrer de Sant Alonso, 24): Elegia familiar

El 1880 Joan Alcover s'uní en matrimoni amb Rosa Pujol i Guarch, amb la qual tengué tres fills: Pere, Teresa i Gaietà. Després de set anys de felicitat, la mort va fer acte de presència, ja que el 1887 morí l'esposa, víctima d'una paràlisi cerebroespinal. Relata M. A. Perelló: «El poeta quedà suspès en un mar de tristesa pel bé que havia perdut i vessà les llàgrimes del seu dolor en uns versos planyívols, que estotjà com un avar dins el calaix. Eren els primers versos escrits en català que havien estat dictats per la musa del sentiment. Gelós del seu dolor, encara el 1908 en els versos de '*L'Espurna*' (aplegat a *Cap al tard*) el poeta recordava emocionat la memòria de l'esposa enyorada, '*Aquella dolça imatge*' que la Providència posà en son camí, però que la mort, implacable i feresa, li arrabassà dels braços. Quan feia quatre anys que Rosa Pujol havia abandonat aquest món, conegué la dama mallorquina Maria de Haro i Rosselló, amb qui es va casar el 1891 i amb qui tengué dos fills, Maria i Pau. Aquest últim fou l'únic fill que sobrevisqué al seu pare... A partir de 1901 la tragèdia arrela cruelment en la família de Joan Alcover i va esqueixant violentament cada una de les seves branques. Aquest any, el 1901, va morir de tuberculosi la seva filla Teresa. El 1905 el tífus se'n duu a la tomba el seu fill primogènit Pere. El poeta, desolat i corsecat per aquest dolor tan punyent, vessà la seva tragèdia en les '*Elegies*' incloses a *Cap al tard*. La desgràcia, però, tornaria a colpir el poeta el 1919, amb la mort de Maria a Mallorca i la de Gaietà a Barcelona. Però, malgrat aquesta dissort, Joan Alcover conservà sempre la imatge serena d'un gentleman, d'un home amatent, elegant i correcte, embolcallat en una aura de senzillesa».

La desgràcia fou protagonista de la vida familiar de Joan Alcover, ja que tingué cinc fills, dels quals només li'n sobrevisqué un, i per aquest motiu, feu de l'elegia un dels temes poètics.

Sta Eulàlia

Parlament

OBRA COMPLETA DE JOAN ALCOVER

Prosa completa

Joan Alcover Maspons (1854-1926), de qui enguany es commemora el centenari de la seva mort, va ser molt més que el poeta i autor de *La Balanguera*. Va ser també un intel·lectual que volia posar l'art al servei de tot el poble, amb una aposta decidida i ferma per Mallorca i per la llengua catalana. Així queda reflectit a *Prosa completa*, el primer volum de la seva producció íntegra, que publica Nova Editorial Moll, a cura de Maria Antònia Perelló, biògrafa i especialista en l'autor, amb el suport de la Institució de les Lletres Catalanes, l'Institut d'Estudis Balearics i el Consell de Mallorca.

El primer volum de les obres completes de Joan Alcover inclou tota la seva prosa, tant en català com en castellà, ja que va les va conrear totes dues, fins a decantar-se per la llengua pròpia

La prosa de Joan Alcover es manifesta en textos com *La llengua materna* (1903) que rubrica la definitiva aposta pel català, o la seva intervenció al I Congrés Internacional de la Llengua Catalana, a Barcelona, el 1906, on va deixar ben clar que «el català és, entre nosaltres, l'única expressió possible de l'escriptor-artista». Una de les seves reflexions més destacades es *Humanització de l'art* (1904), en la qual es va declarar «partidari de la llibertat absoluta» en matèria de creació, va refusar la literatura com a artífici elitista i va defensar l'accés de tothom a la cultura, «l'art obert i popularitzable» i «l'art utilitari a benefici de l'artista, dels pobles i de l'art».

Són 600 pàgines, de les quals gairebé la primera meitat corresponen a un estudi introductori de Maria Antònia Perelló, tan exhaustiu com imprescindible i suggeridor, que no tan sols repassa tots i cadascun dels textos inclosos, sinó que aporta el lector claus essencials de la trajectòria d'Alcover, el context de l'època, els entorns que serviren d'escenaris per a la trobada dels intel·lectuals de

l'època -com el Cercle Mallorquí, el Saló Beethoven o la casa del poeta, avui Can Alcover- o els seus vincles amb personatges tan diversos com Gabriel Maura, Marià Aguiló, Gabriel Alomar, Antoni Maria Alcover, Miquel Costa i Llobera, Miquel dels Sants Oliver o Santiago Rusiñol. Aquest volum reuneix discursos, articles sobre temàtiques diverses, crítica literària i algunes narracions breus.

Tota la poesia

Nova Editorial Moll completa la publicació de les obres de Joan Alcover, en el seu centenari, amb un segon volum que suposa l'edició més completa, mai no editada fins ara, de la seva producció poètica. A cura de Maria Antònia Perelló, aquesta *Poesia completa* reuneix tots els seus llibres de poemes, en català i en castellà; encara més textos, aquests en català, que va concebre entre la publicació de la seva obra poètica catalana, el 1921, i la seva mort, el 1926; i qualche poema més, que fins ara no s'havia incorporat a les edicions del seu corpus en vers. L'edició compta amb el suport de la Institució de les Lletres Catalanes, l'Institut d'Estudis Balearics i el Consell de Mallorca.

Les 696 pàgines que integren el volum publicat per Moll, de les quals gairebé un centenar corresponen a l'exhaustiu i suggeridor estudi introductori de Perelló, permeten als lectors acostar-se a un creador de temàtiques molt diverses, de vegades, fins i tot, amb pinzellades crítiques o jocoses. Queden paleses, així mateix, tot i la seva originalitat com a creador, les influències de grans noms de la literatura universal, com Víctor Hugo, Baudelaire o Schiller.

Com subratlla Maria Antònia Perelló, Alcover es va sentir seduït per «la musa castellana» entre el 1887 i el 1901, amb intenció de ser reconegut als cercles literaris d'àmbit estatal, i en aquesta llengua va publicar cinc reculls de poemes. Ja el 1899, però, el poema emblemàtic *La llengua pròpia* va marcar la seva aposta definitiva i ben decidida pel català com a vehicle d'expressió del seu geni.

OBRES COMPLETES Joan Alcover Maspons

POESIA COMPLETA

Estudi introductori a càrrec de Maria Antònia Perelló Femenia
Edició revisada i augmentada

moll
nova editorial

Portada Obres Completes del editorial Moll

El valor de la poesia

Joan Alcover Maspons (1854-1926) es va llicenciar en Dret a Barcelona i va compaginar la seva activitat professional amb la creació literària i una carrera política que el va dur a ser diputat a les Corts amb el partit d'Antoni Maura. És autor, entre altres poemes, de *La Balanguera*, que amb música d'Amadeu Vives ha esdevingut l'himne oficial de Mallorca i dona nom a la col·lecció de poesia de l'Editorial Moll, la sèrie degana d'aquest gènere a les Illes Balears. La seva casa al carrer de Sant Alonso de Palma, actual seu de l'Obra Cultural Balear, va ser punt de trobada dels intel·lectuals mallorquins de l'època, entre els quals Antoni Maria Alcover, qui va dur a terme en aquest espai una de les primeres presentacions del projecte del *Diccionari català-valencià-balear*.

Maria Antònia Perelló Femenia (Inca, 1957)

Llicenciada en Filologia Catalana

(1993) i doctora en Llengua i Literatura Catalanes (2010) per la Universitat de les Illes Balears amb la tesi *Itinerari poètic de Joan Alcover, vida i obra*, Premi Extraordinari de Doctorat. És professora de Llengua i Literatura Catalanes de Batxillerat. Com a novel·lista ha publicat *El crepuscle d'un home* (finalista del Premi Miquel Àngel Riera, 2006) i *La venjança del liri* (Premi Ciutat de Manacor Maria Antònia Oliver, 2015). En el camp de la poesia s'estrenà amb *Rèquiem esfullat* (2009). És autora de *Joan Alcover Maspons. El poeta humà colpit per la dissort* (2008) i de l'estudi preliminar de l'edició de *Cap al tard* de Joan Alcover (2007). Ha tengut cura de la *Poesia completa de Joan Alcover* (2006), de tres reculls d'articles de Josep M. Llompart, del volum de poesia *De l'alba al migdia i altres poemaris de Guillem Colom* (2013) i de diverses antologies poètiques de Miquel Costa i Llobera, de Joan Alcover i de l'Escola Mallorquina (2005).

ACTE CENTRAL CORRELENGUA AGERMANAT 2026

Sí a la llengua!

Plaça d'Espanya
03.05.26

18H - MÚSICA NOSTRA
19H - ARRIBADA DE LA FLAMA
19:45H - ESCLAFITS I CASTANYETES

Palma

JOVES DE MALLORCA
PER LA LLENGUA

 Correllengua
Agermanat '26

**OBRA
CULTURAL
BALEAR**
LLENGUA / CULTURA / PAIS

LAIA GORDI: «LES MARES FEIM UNA FEINA QUE TÉ UN VALOR SOCIAL I L'ESTAM FENT GRATIS»

Tomeu Martí

Laia Gordi acaba de publicar el llibre *La revolta de les mares. Assalt feminista a la maternitat*. L'obra, editada per Tigre de Paper, reivindica el valor polític i social de les mares i parla de maternitats per a homes, dones i identitats dissidents.

Gordi és periodista i comunicadora. Va ser corresponsal internacional durant anys per a mitjans internacionals i catalans, entre ells El Punt Avui o La Directa, on més recentment ha sigut columnista. El 2018 va fundar la cooperativa Neu al Carrer, des d'on impulsa grups musicals i projectes culturals transformadors amb una mirada feminista.

Parlar de maternitats feministes és parlar d'esperança?

Molt. Perquè si tu tens una criatura no hi ha altra opció que plantejar utopies i esperances. Tu mires un infant i hem de parlar d'esperances, hem de construir un món millor per ells. Jo crec que no hi ha rendició possible.

D'on surt la idea de fer i publicar aquest llibre?

La idea surt de tenir una criatura i començar a veure que l'experiència que jo tinc no és exactament la que m'havien explicat i ho dic en positiu. Jo vinc del moviment feminista, de l'activisme on la maternitat queda molt relegada. El feminisme ha necessitat històricament renegar de la maternitat i és normal, perquè la maternitat ens venia imposada a les dones.

El feminisme ha necessitat històricament renegar de la maternitat i és normal, perquè la maternitat ens venia imposada a les dones.

Però ara que podem, almenys en el nostre context, podem escollir ser mares i podem gaudir de la maternitat, resulta que la maternitat pot ser font d'empoderament. I de cop dic, escolta, no pot ser que jo sigui la primera que tingui aquesta idea o que ho visc d'aquesta manera. Perquè la maternitat és una revolució cap a dins... O sigui, pot ser una revolució feminista no només per com tu cries el teu infant,

Laia Gordi

sinó per la relació de parella que pots establir i per l'impacte que té això en l'entorn. Perquè en el moment en què tu fas les coses diferents amb un infant crida molt l'atenció.

No només amb l'infant, també amb la parella. I aleshores, començo a investigar, perquè al final soc periodista i el que faig és una recerca periodística, començo a investigar quines altres dones històricament han parlat sobre això.

Hi ha llibres dels anys setanta, hi ha llibres dels anys vuitanta, el que passa és que bàsicament està tot en anglès. Aleshores, el que faig és intentar rescatar aquesta història. Hi ha una escola actualment, una en tot el món anglosaxó i totes les seves acadèmies, hi ha una escola de gènere al Canadà que té, diguéssim, un departament i una senyora que en sap moltíssim, especialitzat en maternitats feministes.

I aleshores intento explicar i documentar això i, a més, ho passo una mica per la meva vivència, que jo crec que és inevitable quan parles d'alguna cosa que et travessa.

El llibre és una recepta de com conciliar feminisme i maternitat?

Sí. O un suggeriment. Perquè no hi ha una única manera de fer-ho. O sigui, hi ha moltes maneres de viure la maternitat a través del feminisme, però sí que hi ha una sèrie de claus que tant aquestes dones que ho han investigat durant molts anys, com jo en la meva pròpia vivència veig que hi ha una sèrie d'idees i de claus a les quals ens podem agafar. I després també hi ha una reivindicació de la feina que fan les mares, o sigui, no és un llibre de criança, és un llibre polític, és un llibre social i polític que el que reivindica és que el que fan les mares és una feina. Mares, homes, dones i identitats dissidents. Totes les persones que vulguin poden maternar. Més enllà del nostre cos sexual i de la biologia.

Però la maternitat ocupa molt de temps, molt d'espai...

Hi ha una reivindicació de que les mares fem una feina que té un valor social i l'estem fent gratis.

I això hauria de ser reconegut i hauria de ser valorat socialment i les mares, de fet, haurien de cobrar alguna cosa per aquesta feina que fem i per la feina que deixem de fer per poder maternar. Perquè aquí també podríem entrar...

Al llibre dius que al començament de tot hi ha les cures.

Sí, perquè també m'agrada parlar de salut mental, de salut mental infantil, i també de les pròpies mares, de les persones que cuiden. Tot el llibre és una recerca de com eduquem, de com vivim feministament amb els nostres infants, de com desfem els rols de gènere dins de la parella per poder tenir relacions més simètriques davant dels nostres infants i per nosaltres mateixes, però després hi ha un capítol en el qual dic que abans de poder fer tot això i que tingui algun impacte hem d'estar tots bé, hem d'estar tots cuidats. O sigui, el primer que necessitem és poder cuidar aquests infants i donar-los una bona base. Tothom qui treballa amb infants et diu el que el 0-2 és bàsic perquè aquestes criatures tinguin capacitat d'empatia, tinguin capacitat de resiliència, o sigui, si tu sents bé les emocions, aquestes criatures se senten estimades, no passen massa fred, massa gana, estan acompanyades, es senten en un bon vincle, en aquest 0-2 tot

el que ve després és recuperable, per entendre'ns.

Els nostres infants passaran per moltes experiències bones i dolentes, però si aquest 0-2 està ben assentat, les emocions estan ben identificades, tot el que ve després és recuperable.

Aleshores, faig una reivindicació que les maternitats feministes també passen per reconèixer el valor de les cures i poder fer una maternitat present, perquè moltes vegades, des del feminisme liberal, el que s'ha entès i el que s'ha defensat és que el que és feminista, dins de la maternitat, és tenir una criatura i quasi fer veure que no l'has tinguda. I de seguida portar-la a l'escola, i tornar a la feina corrents, i gairebé que no hi hagi presència, i això és una barbaritat.

I a quin paper hi juga aquí l'administració pública, l'Estat?

Hi ha un dels capítols que el dedico a això on reivindico que la criança és corresponsabilitat de l'Estat. Nosaltres, els països de la Mediterrània, sobretot Grècia, Itàlia i l'estat espanyol es diu que són familiaristes. O sigui, s'entén que la responsabilitat de la criança, de la maternitat és de les famílies.

I tu, quan necessites ajuda, què fas? Te'n vas a buscar els teus pares si els tens disponibles, perquè no hi ha gaire més a on mirar. Mentre que al nord d'Europa s'entén que criar infants sans i feliços i funcionals i que després, un dia, puguin entendre els valors del feminisme perquè han estat criats en aquests valors és també responsabilitat de l'Estat. I per pensar que hi ha moltes maneres d'ajudar, d'acompanyar les famílies a poder fer aquesta feina.

Aquesta feina que per mi és un servei civil. Repeteixo, és criar infants sants. Les fórmules estan desenvolupades en el llibre.

També en el llibre hi ha moltes anècdotes i algunes experiències més impersonals, he volgut fer un esforç, potser perquè soc periodista, per fer un llibre molt assequible, molt divulgatiu i, si vols, fins i tot curt, perquè són 170-180 pàgines i a més he intentat que els capítols funcionin per si mateixos. El llibre funciona tot sencer, si el llegeixes de començament al final, però si tu només et llegeixes un capítol que no tens més temps, perquè les mares anem faltades de temps, també funciona i també s'entén. Així que llegiu-lo, passeu-lo, regaleu-lo, busqueu-lo a les biblioteques i a veure si entre totes aconseguim parlar de maternitats des de l'esquerra i l'antifeixisme.

LITERATURA QUE TRANSITA ENTRE EL DOLOR I EL GOIG

ELS DARRERS LLIBRES DE CARLOTA GURT, POL GUASCH, EVA BALTASAR I MARC CERDÓ SÓN UNA DE LES MILLORS PROPOSTES ALTERNATIVES PER A CELEBRAR SANT JORDI

Miquel Ripoll

Literatura que s'arrapa a la pell. Literatura que transita entre el dolor i el goig, que obri un espai de lucidesa per a poder entendre la nostra fràgil condició. Això és el que hi trobareu en els quatre llibres alternatius que, tot seguit, vos oferim per a celebrar Sant Jordi. Quatre títols dels escriptors actuals més destacats de la literatura dels Països Catalans que, ben segur, vos faran estremir i gaudir del plaer punyent de les lletres.

En primer lloc, destacam *Els erms* de Carlota Gurt, una història contundent i aclaparadora sobre els deserts interiors —i exteriors— que creixen arreu. El llibre, guardonat amb el Premi Llibres Anagrama de Novel·la d'enguany, se situa al pantà de Sau durant la sequera que l'assolà fa uns anys i narra la història entrelligada de la Ramona i el Faust, dos personatges antitètics que representen però el mateix sentit d'una vida desolada per un món enfollit i opressiu. El retrat dels dos personatges, que acaba per atrapar al lector en els seus neguits i quefers diaris, serveix de mirall de la nostra societat accelerada i zombificada, fent-nos reflexionar sobre el sentit d'unes vides precàries marcades per la sequera —a tots els nivells— i, aquí el desenllaç, la necessitat d'advocar per una esperança, per un sentiment de salvatgeia proper a la llibertat.

Els erms és una obra potent i poderosa on la ploma de Carlota Gurt flueix com un torrent desbocat que retrata realitats incòmodes, però alhora ofereix raons per a transformar les nostres pròpies sequeres. Un llibre tremendament corporal —de fet, el cos hi és ben present a través de la no normativitat dels seus personatges— que s'endinsa en l'interior de l'embolcall que ens guarda les ferides. Un llibre molt recomanable per a celebrar aquest Sant Jordi i que ben segur —

tot i que Gurt ha reconegut en algunes entrevistes que no li acaba d'agradar aquesta diada— es convertirà en un gran èxit en aquest dia en què els llibres i les roses es transformen en un oasi enmig de la foscuria.

Un altre títol indiscutible és *Relíquies* de Paul Guasch. També publicat per Llibres Anagrama, el llibre és un relat intimista i corprenedor que s'endinsa en la dura realitat del suïcidi. En aquesta elegia delicada i vital, l'escriptor narra la història de la mort voluntària del seu pare deu anys enrere, una mort privada de dol i que es contempla des de la mirada transformada i guarida del present. Una pregunta sobrevola la narració com un llamp entremig la tenebra: és possible trobar les paraules d'un comiat que no es va produir? A partir d'aquí, Guasch intenta descabellar el sentit de la constitució dels vincles familiars i s'endinsa en una narració polifònica i coral que recorre a la biografia d'escriptors que es van suïcidar i de les seves darreres notes de comiat. Un acte taumatúrgic per a tornar a la vida el dolor oblidat i fer arribar a l'escriptura les relíquies que ens habiten.

Un acte taumatúrgic per a tornar a la vida el dolor oblidat i fer arribar a l'escriptura les relíquies que ens habiten.

Així, *Relíquies* és un llibre que consolida la trajectòria de Pol Guasch i que s'endinsa en el relat més personal per a transformar el dolor en una meditació sobre el purgant de l'escriptura i el seu valor per a retratar moments relluents d'amistat i amor. Un text sobre la mort i l'absència que es transforma en un al·legat en defensa de la vida. Ben segur que aquesta nova obra del jove escriptor català serà un dels llibres amb més èxit per aquest Sant Jordi. No debades és un valor segur i edificant de bona literatura.

Un altre dels valors segurs per aquesta Diada és *Peixos* d'Eva Baltasar. La cinquena novel·la de l'escriptora barcelonina, publicada com les altres a Club Editor, és una història d'amor a primera vista que transforma el sentit de les coses quotidianes en experièn-

cies trasbalsadores i transfiguradores. La protagonista del relat viu la força bifront de dues tendències inherents a l'amor passional: la necessitat ineluctable d'amar i estimar i la recança angoixada del temor de fondre's amb l'alteritat. L'estimada, la Victòria, apareix com una força fascinant i monstruosa alhora que ho fa trontollar tot i transforma tot allò que semblava segur en un mer miratge. Una presència benèfica, però trasbalsadora, que a cada passa amenaça de deixar ferides profundes i crostes perpètuas.

Així, *Peixos* és un llibre d'amor antiromàntic que s'endinsa en la realitat del cos i la fragilitat de la nostra identitat per a fer esclatar pels aires els llaços segurs que cerquem per ancorar-nos-nos en el món. Un llibre lúcid, expressiu i molt líric —com la resta de l'obra de Baltasar— que irradia intensitat i vessa emoció purificadora. Una narració directa i depurada que ens confronta amb allò que volem —i potser no volem— de les nostres relacions emocionals i lligams de parella. Una aposta segura d'aquest Sant Jordi que ja s'ha convertit aquest darrer mes en un dels llibres més venuts en català.

Finalment, no podem deixar de recomanar *Una llum submergida* de Marc Cerdó. També publicat per Club Editor, el llibre és una de les millors novel·les que es poden llegir sobre el record d'un fill per la mare. Quan la mare mor, Cerdó obre el canterano de la seva mare, l'escriptora Xesca Ensenyat, i hi trobat tot un conjunt de dietaris, cartes i documents que li serveixen per a crear una obra coral on la veu de la mare i la veu del fill s'entrellacen en un relat colpidor sobre l'amor, el dolor, la mentida, les mitges veritats i el record llunyà d'una infància marcada per la personalitat abassegadora de la progenitora. Una novel·la inquietant que atrapa el lector i que el fa transitar per les seves pròpies ombres i records i que, alhora, mostra un retrat fidedigne d'una Mallorca que s'esvaeix. No debades al llibre s'hi pot trobar un vocabulari molt ric en expressions i paraules mallorquines —algunes en desús— que confereixen al relat l'autenticitat d'una història digna de ser narrada i contada.

Una llum submergida no deixa de ser una meravellosa aposta per aquesta Diada, sobretot pels amants dels llibres que perduren i que deixen una empremta fonda. Una obra que restarà com un cant d'amor humà —amb les seves contradiccions inherents— i que és el millor homenatge que es pot retre a una escriptora com Xesca Ensenyat. Un llibre que, si encara no heu llegit, nos vos podeu deixar perdre. Bon Sant Jordi!

Els darrers llibres de Carlota Gurt, Pol Guasch, Eva Baltasar i Marc Cerdó són una de les millors propostes alternatives per a celebrar Sant Jordi

Júlia Ojeda

PROSA DE COMBAT: JÚLIA OJEDA RECUPERA PEDROLO

Tomeu Martí

A banda de ser l'escriptor amb més llores i lectors de la seva generació, Manuel de Pedrolo (1918-1990) va ser durant anys el principal referent de l'independentisme a la premsa catalana, cosa que no es pot deslligar de la seva recepció crítica ni de com l'hem paït fins avui. L'assagisme polític de Pedrolo ressenya vint-i-cinc anys decisius de la història del país, des de les primeres llumetes de recuperació cultural dels anys seixanta fins als focs artificials previs a Barcelona 92. En aquest volum, l'autora de la selecció i del pròleg, Júlia Ojeda, recupera el primer assaig polític que va concebre l'autor, censurat el 1966 i inèdit fins avui, i aplega els seus millors articles, que en una part substancial també es publiquen per primera vegada.

Júlia Ojeda i Caba (Granollers, 8 de març de 1994), investigadora i crítica literària, ha fet una autèntica gira per tots els Països Catalans presentant un dels llibres més venuts del darrer any.

Celebrem l'edició del llibre perquè demostra la vigència del missatge i popularitat de l'autor i a més a més, el volum inclou una bona selecció de texts de Pedrolo i

excel·lents complements dels tres texts que acompanyen la prosa pedroliana.

Manuel de Pedrolo

(L'Aranyó, 1918 - Barcelona 1990). Novel·lista, dramaturg, poeta, traductor, assagista i articulista. És l'escriptor més prolífic de la literatura catalana contemporània. Conreà tots els gèneres literaris i va col·laborar amb articles, contes i assaigs en la majoria de revistes catalanes de la seva època.

Prosa de combat

Oscar Wilde fa dir a un dels seus personatges que la diferència entre periodisme i literatura és que «el periodisme és il·legible i la literatura no es llegeix». Manuel de Pedrolo va fer literatura molt llegida (és encara avui l'autor en llengua catalana més llegit) i periodisme no tan sols bo de llegir, sinó amb un valor literari innegable. Literatura i periodisme de qualitat i al mateix temps compromès amb les lluites socials i nacionals del seu context més immediat.

Pedrolo va ser i és un referent intel·lectual i moral, front a l'autonomisme i el regionalisme. Defensor íntegre de la llengua catalana, compromès amb l'alliberament social (és definia com a marxista heterodox i ateu) i, evidentment, compromès amb

l'alliberament nacional de la Nació Catalana sencera.

En un article publicat a l'Avui, el 12 d'agost de 1988, Pedrolo deia: «Un cos és viu mentre no han emmudit tots els seus òrgans, mentre no s'han paralytitzat totes les seves funcions i no són aquestes funcions paralytitzades que compten, sinó les que encara es troben en actiu i fan possible la recuperació de l'organisme. Catalunya, un cos malalt i que de generació en generació l'espanyolisme ha procurat agreujar per tal d'aprofitar-ne les despulles, té i tindrà sempre pel cap baix un òrgan sa mentre hi hagi independentistes. Són el pols que encara bat».

Indubtablement Júlia Ojeda pertany a aquest òrgan sa i a una generació de catalans que no només «no seran els darrers», sinó que seran els primers de la Nació Catalana plenament lliure i sobirana.

Festa del LLIBRE

D i a d a d e S a n t J o r d i

del 15 al 24 INCA

PRESENTACIONS
SIGNATURES
CONTACONTES
CLUBS DE LECTURA

17

CLAUSTRE DE SANT DOMINGO
20.00 h

TEATRE DE BARRA ENTRE LLIBRES

22

TEATRE PRINCIPAL D'INCA
20.00 h

PROJECCIÓ I COL·LOQUI CIENT
LIBROS JUNTAS DE MARGA MELIÀ

23

PLAÇA DEL MERCAT COBERT
de 9.00 a 20.00 h

MERCAT DE LLIBRES I FLORS
TALLER DE ROSES DE PAPER | 17.00 H
TEATRE INFANTIL | 16.00 H | 18.30 H

Inca
cultura

Ajuntament d'Inca

CONSULTA TOTA LA PROGRAMACIÓ A

@incacultura

www.incaciutat.com

QUAN LES PARAULES ES TORNEN IMATGES

Gisela Badenes

Els llibres tenen una manera única d'habitar-nos: ens obliguen a imaginar, a construir rostres, espais i emocions amb una llibertat íntima que només la lectura permet. Quan una obra literària es trasllada al cinema o a la televisió, es produeix un fenomen fascinant i, sovint, ambivalent. D'una banda, és una celebració: vol dir que aquella història ha transcendit el paper i ha trobat noves formes d'arribar a més gent, fins i tot a aquells que potser mai no l'haurien llegida. De l'altra, implica una transformació inevitable.

Adaptar un llibre no és representar-lo literalment, sinó reinterpretar-lo. El llenguatge audiovisual té les seves pròpies regles: el temps és limitat, les imatges substitueixen descripcions, i els silencis poden dir tant com les paraules. Això fa que moltes vegades es perdin matisos, però també pot aportar noves capes de significat.

En el cas de la literatura catalana, aquestes adaptacions tenen un valor afegit: contribueixen a visibilitzar una cultura i una llengua que lluiten dia a dia per fer-se un lloc en l'imaginari global. Quan una novel·la en català es converteix en pel·lícula o sèrie, no només explica una història, sinó que projecta una manera de veure el món, uns paisatges, unes veus i unes identitats pròpies.

Tanmateix, sempre ens feim la pregunta: serà la pel·lícula tan bona com ho és el llibre? Hi ha qui pensa que una adaptació audiovisual mai no podrà superar l'espai íntim que genera el text original; que resulta impossible trobar l'adaptació ideal, ja que cada lector s'imagina, a través del llibre, la seva pròpia pel·lícula. Però, al cap i a la fi són experiències diferents.

Podríem pensar que el més

valuós és que aquestes històries continuïn circulant, transformant-se i trobant nous públics. Perquè, sigui en paper o en pantalla, el que realment perdura és la capacitat de les històries per a interpel·lar-nos.

Terra baixa (1896, Àngel Guimerà)

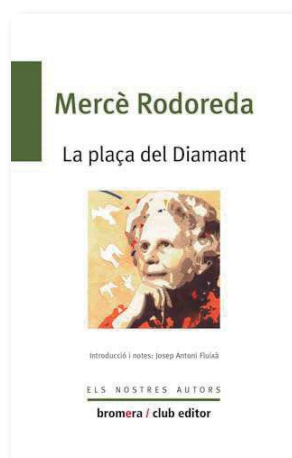
Una de les obres teatrals més representades i traduïdes de la llengua catalana i probablement una de les obres catalanes més adaptades de la història. La trama es basa en el conflicte entre la terra alta (idealitzada i pura) i la terra baixa (realista i corrompuda). L'any 1907 se'n va fer una primera versió cinematogràfica i al llarg del segle XX s'han fet diverses pel·lícules en diferents països. L'any 2011, el director Isidro Ortiz i TV3 varen dur a la televisió l'adaptació que Pere Martí va escriure de l'obra.

El mar (1958, Blai Bonet)

Centrada en un sanatori de tuberculosos, aquesta primera novel·la de Blai Bonet ens explica, a través dels monòlegs de quatre personatges, una sèrie de fets que varen passar durant una guerra civil i una dura postguerra. Traduïda també a diverses llengües i havent rebut el Premi Joanot Martorell i el Premi Sant Jordi de novel·la, va ser duta a la gran pantalla pel director Agustí Villaronga

l'any 2000. El film va rebre diverses nominacions a premis de prestigi.

La plaça del Diamant (1962, Mercè Rodoreda)

S'hi narra la història d'un procés de pèrdua i de recuperació d'identitat. La història es desenvolupa durant el període de temps comprès entre la Segona República i la immediata postguerra. Un clàssic de la literatura catalana que té registrades fins a 53 traduccions. Va ser portada al cinema l'any 1982 pel director Francesc Betriu. Sílvia Munt va interpretar la Colometa i Lluís Homar va ser en Quimet. Posteriorment se'n va realitzar una adaptació per a la televisió. La novel·la també ha estat portada al teatre.

Mecanoscrit del segon origen (1974, Manuel de Pedrolo)

Novel·la distòpica de ciència-ficció que va tenir un gran èxit, especialment entre els lectors juvenils. És un dels llibres més venuts de la literatura catalana. La novel·la va ser duta a la televisió el 1985 per mitjà d'una sèrie homònima produïda i emesa per TV3 i Catalunya Ràdio també la va adaptar a la ràdio. El 2015 va arribar al cinema amb el nom de Segon origen. El film va ser dirigit inicialment pel director Bigas Luna i, després

que es morís, la va acabar Carles Porta.

Mirall trencat (1974, Mercè Rodoreda)

Obra coral que recull la vida de tres generacions de la família imaginària dels Valldaura. L'any 2001, va ser portada a la televisió en una producció de TV3 i Diagonal TV, dirigida per Orestes Lara, sobre un guió de Josep Maria Benet i Jornet. A partir d'un projecte iniciat l'any 1977 i que comptà amb la benedicció de Rodoreda, es creà una adaptació d'un total de 13 capítols.

El perquè de tot plegat (1993, Quim Monzó)

Obra que reuneix trenta relats de l'escriptor. L'any 1995, el director Ventura Pons en va fer l'adaptació cinematogràfica. Es tracta d'un fris minimalista que tracta de la conducta humana en quinze històries diferents, cadascuna corresponent a un segment. Explora temes com el disseny, la submissió, l'honestedat, la sinceritat, la passió... Va rebre diversos premis i també nominacions als Goya.

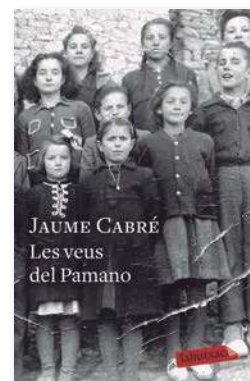
Gràcies per la propina (1994, Ferran Torrent)

Una peculiar família llibertària, una escola repressora, una església i unes forces de l'ordre omnipresents, uns bordells plàcids i uns cafès plens d'escalfor són alguns dels escenaris i personatges d'aquesta novel·la. Aquesta història plena d'humor, tendresa i seducció, obtengué el Premi Sant Jordi 1994 i va ser adaptada al cinema per Francesc Bellmunt el 1997 a mode de comèdia dramàtica. L'escriptor va escriure els guions junt al director.

Pa negre (2003, Emili Teixidor)

Una de les obres més aclamades de l'autor. La novel·la rememora la infància viscuda a Osona durant l'època posterior a la Guerra Civil espanyola. Va rebre els premis Anglada Camarasa, el premi Joan Crexells de narrativa, el premi Lletra d'Or i el Premi Nacional de Literatura. L'any 2010 es va estrenar la pel·lícula homònima dirigida per Agustí Villaronga, la qual obtengué tretze premis Gaudí i nou premis Goya.

Les veus del Pamano (2004, Jaume Cabré)

En català se n'han venut més de 100.000 exemplars i ha estat traduïda a dotze llengües amb un notable èxit internacional. La memòria històrica, la impossibilitat del perdó o la por a l'oblit són alguns dels temes que apareixen en el text. Va obtenir el Premi de la Crítica 2005 i el Premi El setè cel 2007. L'any 2009, TV3 va estrenar una minisèrie basada en la novel·la i dirigida per Lluís Maria Güell i que també va rebre diversos premis.

taxiclick és la app de RADIO - TAXI

atenció telefònica 24 hores

**PALMA - MARRATXI - SANTA MARIA - SENCELLES
SANTA EUGÈNIA - ALGAIDA - MONTUIRI - LLORET**

971 20 12 12 - 971 40 14 14

WHATSHAPP 971 40 10 10

transfer@radiotaxiciutat.com

**LLUCMAJOR - S'ARENAL - SON VERI - CALA BLAVA
PUIG DE ROS - SA TORRE - BADIA BLAVA - BADIA GRAN
TOLLERIC - CALA PI - VALLGORNERA - S'ESTANYOL**

871 55 00 84

**TAXIS SERRA TRAMUNTANA
ESPORLES - VALLDEMOSSA - DEIÀ - PUIGPUNYENT
BUNYOLA - FORNALUTX
BANYALBUFAR - ESTELLENCES**

871 51 00 49

JORDI ARMADANS: «MOLTS CANVIS I MILLORES EN LES NOSTRES VIDES S'HAN PRODUÏT GRÀCIES A LA MOBILITZACIÓ DE LA GENT»

Tomeu Martí

Jordi Armadans i Gil presenta el llibre *Pau. El valor de la vida als nostres dies*. Sobre el paper, la pau, la justícia i els drets humans són valors indiscutibles de les societats democràtiques. No obstant, és realment així? Vivim en un món sacsejat per múltiples formes de violència: guerres, militarisme, fam, pobresa, masclisme, racisme, abús de poder, cursa armamentística, emergència climàtica... Quina lògica tergiversada porta els nostres líders a fer bandera d'una voluntat de millorar la societat, quan al mateix temps permeten (quan no directament activen) mecanismes de mort i misèria?

Jordi Armadans fa una lectura crítica i rabiosament actual de l'estat de conflicte global al món i ens urgeix a respondre amb coherència i responsabilitat per a tornar a posar la vida de les persones al centre de les nostres prioritats.

No són bons temps per a la pau...

No, la veritat és que, més enllà de les impressions que tinguem, és objectiu que tenim més guerres que fa deu anys, els nivells de brutalitat s'han incrementat. Les actuacions de les potències i les superpotències ja eren descarades, podríem dir, al marge de la llei internacional fa temps, però actualment ja és quasi la norma que es comportin d'una manera, al marge de la llei, com si fossin autèntics delinqüents, i, per tant, provocant guerres, provocant matances, provocant genocidis sense cap mena de consideració.

Per tant, sí, estem en un moment crític, però, si té sentit denunciar les vulneracions dels drets humans i reclamar que hi hagi unes actuacions del govern mirant responsables per promoure la vida i no destruir-la, doncs ara és un moment per dir-ho més que mai. Per tant, toca dir-ho i toca recordar coses tan bàsiques com que se suposa que els governs, els governs

de països democràtics, tenen la feina d'arreglar problemes i no provocar-ne encara més, provocar destrosses i provocar destrucció, i, per tant, això ho hem de recordar tantes vegades com sigui possible.

I recordar també el valor de la vida, perquè el subtítol del llibre, 'el valor de la vida als nostres dies', sembla com si s'hagués devaluat...

Sí, totalment. Jo crec que sempre hem tingut una contradicció, que sempre s'ha pogut percebre, i, de fet, l'horitzó del llibre és una mica aquesta contradicció. Vaig començar a pensar durant la pandèmia, i aquella sensació de dir, per una banda, sembla que es fan grans esforços per salvar vides humanes, ens tanquem tots a casa, ens confinem tots a casa, hi ha l'esforç per crear una vacuna en poc temps... Sembla que, per un moment, la humanitat es posa en marxa per intentar salvar la vida humana en moments crítics, però després de tot això conviu en un mateix temps on moren milions de persones per fam al món, que és un problema que té solució, si hi ha voluntat política i econòmica. Deixem que la gent mori de gana sense cap problema, es provoquen guerres, es trepitgen molts dels drets humans. És aquest doble contrast, que a vegades sembla que ens esforcem tant per tenir cura de la vida, i que altres vegades sembla que ens és absolutament diferent la destrucció de tantes vides humanes fins on la provoquem. És aquest contrast el que em va fer pensar en el llibre i en aquest subtítol.

Ara som en un moment en el qual Trump i altres líders polítics, que públicament es vanaglorien d'haver destrossat no sé què, d'haver matat no sé quanta gent, com si fos un joc d'escacs. És una frivolitat absolutament espantosa, perquè vol dir que hi ha persones que estan perdent la vida a l'altre cantó, i a això ni s'hi para atenció.

És un moment en el qual, malauradament, molts lideratges polítics, en lloc de ser exemplars, són

absolutament nefastos des d'un punt de vista pedagògic i polític.

Dius que vivim en un món sacsejat per múltiples formes de violència, guerres, militarisme, fam, pobresa, masclisme, racisme, agressions al medi ambient. És a dir, potser que les guerres són l'expressió més bèstia, però tenim totes aquestes coses i totes aquestes altres formes de violència.

Absolutament. La guerra potser és la cara més visible, més espectacular, més espantosa, però una de les xifres que poso al llibre és les persones que moren en les guerres, i que no només en les guerres, sinó que moren en violència armada al carrer, en situacions de delinqüència, de crim organitzat, etcètera. Depèn de l'any, estariem parlant d'unes 600.000 persones a l'any que arreu del món perden la vida per violència armada. És una xifra espantosa i horrorosa. Però si tu vas a veure les persones que moren per manca d'alimentació bàsica, per manca de serveis de salut bàsics, per manca de condicions de potabilització de l'aigua, etcètera, per coses molt bàsiques i fonamentals que molta gent no pot accedir, doncs estem parlant de milions de persones.

Per tant, el nivell de pèrdues de vides humanes de forma traumàtica és molt més elevat en aquestes situacions de violència estructural que fins i tot en situacions de violència física armada. Per tant, si realment ens preocupa això de preservar el valor de la vida i preservar una mica el que seria la dignitat de les persones, també ens hem de preocupar d'aquestes situacions a més de les guerres del dia a dia.

Feies referència a la pandèmia, no sé si és moment, diguem, de canvi o què, però està clar que hi ha hagut com un gir cap a l'extrema dreta, diguem-ho així de clar.

A nivell mundial no sé fins a quin punt és una operació, diguem, internacional i coordinada o si és per un canvi de

paradigma. No sé exactament com explicar aquest gir que, per altra banda, també hem de recordar que guerres n'hi ha hagut sempre i, diguem-ne, que gent que semblava més preparada que Trump també n'ha provocades moltes.

Però què ha passat en el món? Quina explicació tens per aquest gir tan brutal?

Suposo que són molts factors. Ara no te'ls diré tots, però d'una banda és veritat que les democràcies liberals, el món que més o menys hem tingut a Occident, porta temps una mica donant signes d'esgotament, que a vegades no és capaç de donar resposta als problemes de la gent. Per exemple, una cosa tan òbvia com l'habitatge, això a casa nostra és claríssim. Cada cop, cada any, és més difícil per a la gent jove accedir a un habitatge perquè els preus s'estan disparant d'una manera espantosa i absolutament prohibitiva.

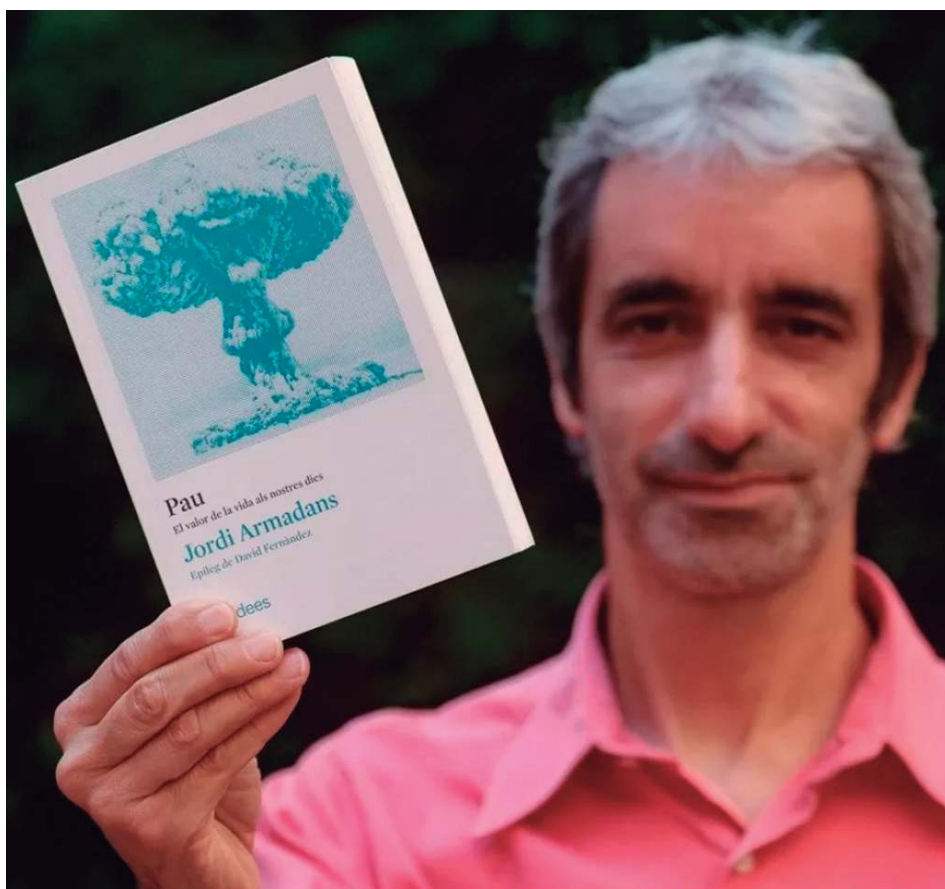
A q u e s t a incapacitat del sistema polític democràtic per donar resposta a problemes reals que té la gent. Jo crec que això alimenta una certa frustració, una certa sensació que no funciona. I en aquests moments de més angoixa, de més crisi, la gent potser s'apropa més a discursos frívols i simplistes, però que d'alguna manera són

efectius, que connecten amb la ràbia o amb la frustració de molta gent.

També està potenciat per actors econòmics, per actors polítics, per actors mediàtics, per actors tecnològics, està fomentat com en moltes xarxes socials, la capacitat de generar i amplificar el discurs de l'extrema dreta i generar polarització, que això alimenta la ràbia i la frustració.

I després hi ha un tercer factor que ve de lluny. Fa més de 20 anys de la guerra a l'Iraq, que va ser un precedent bastant bèstia de menyspreu cap a les Nacions Unides, cap a la llei internacional, i allò va semblar que era una cosa puntual, però en el fons això és com un precedent, i després va venir a Rússia, a Ucraïna... Han anat passant coses i al final hi ha l'actuació normal d'unes

Jordi Armadans amb el seu llibre

superpotències que menystenen les Nacions Unides i el dret internacional, la resolució de la justícia internacional. És com si un ciutadà ignorés la justícia. Això és el que estan fent els governs principals del món. El Tribunal Penal Internacional emet ordres de recerca i captura cap a Netanyahu, cap a Putin, cap a... i molts líders de països democràtics diuen «ja veurem si complim aquesta demanda».

És una actuació descaradament al marge de la llei, la qual cosa converteix aquest món en una selva encara més gran, en aquest caos que fa que tot estigui tan esverat i tan descontrolat. Sembla que obliden que si tu estàs creant un món on la llei de la selva és l'únic límit, això al final és un caos per tothom.

Penso que un món en el qual la llei internacional sigui respectada per part dels estats és una cosa que necessitem totes i tots. Fins i tot els que van de superpoderosos i van al marge de la llei perquè diuen que no la necessiten, també al final acabaran xuclats per aquesta dinàmica.

Per tant, són una mica brutals però també són bastant inconscients de tot el que està generant.

Catalunya sempre ha estat referent de les lluites més humanitàries, més progressistes, sempre ha estat un referent. I en canvi sembla que no se'n salva tampoc d'aquesta epidèmia de caos, d'odi, de virulència, ni que sigui verbal de moment...

Sí, és un fenomen global i està arribant a tot arreu. Fins i tot els fenòmens globals hi ha factors polítics, estructurals, econòmics que estan al darrere d'aquests factors, d'aquests creixements d'aquestes onades.

Però, al final, fins i tot, pot semblar molt trist, però és així, perquè el funcionament de la condició humana a vegades és així. Quan una cosa es posa 'de moda', surten replicants i surten aprenents de tot arreu. I, per tant, Catalunya no ha quedat al marge d'això.

Fins i tot està en una fase expansiva i explosiva de tot això. És la tendència del moment. És trist, però és la tendència del moment.

I, en tot cas, sí que és cert que, malgrat tot, hi ha molta energia ciutadana, social, organitzada en plataformes solidàries, en plataformes alternatives, en plataformes de pau, de defensa dels drets humans... I, per tant, jo penso que l'onada aquesta l'estem rebent i ens està passant per sobre, però també és cert que les energies hi són. Jo, que tinc el plaer d'anar a molts llocs a fer xerrades, me n'adono que a tot arreu, fins i tot a un poble molt petit, hi ha gent organitzada, fent coses, intentant construir alternatives, i que això no està desactivat. Això continua existint. Potser queda una mica tapat per tota aquesta onada i per tota aquesta cridòria, però hi és, va fent feina, i quan els temps millorin, tot això també ens permetrà reconstruir-ho tot d'una manera més efectiva i ràpida.

Pau, el valor de la vida als nostres dies és un llibre on hi ha, sobretot, reflexió, però també és una invitació a organitzar-se i actuar.

Sí, cal denunciar moltes coses que passen negatives i oposar-se a polítiques i dinàmiques que hi ha, però també cal construir, cal mobilitzar-se, cal crear espais i alternatives diferents. I d'alguna manera hem de complementar la queixa amb l'acció, és a dir, només amb la queixa no anem enlloc. El que cal és passar a l'acció, comprometre's, crec que hi ha exemples arreu del món, de gent absolutament valenta.

Com els ciutadans nord-americans que es van oposar a aquestes redades racistes, objectors de consciència russos que es neguen a fer la guerra a Ucraïna, és a dir, pacifistes israelians i defensors dels drets humans palestins que treballen contra l'ocupació conjuntament i contra les vulneracions dels drets humans. A tot arreu veiem gent que està sent far contra tota mena de poders i tota mena de repressions, estan sent fars del que seria la dignitat humana. Cal continuar implicats, continuar actius i al final molts dels canvis que hem pogut percebre a nivell polític, a nivell social en les nostres vides s'han produït per la mobilització

de la gent, la implicació de la gent, la consciència de la gent i per tant, cal continuar i aprofundir en aquesta línia.

Ets optimista en el sentit que una vegada més la raó s'imposarà a la força?

Penso que podem mirar en la història. Moltes vegades la raó és capaç d'imposar-se a la força o contrastar la força. Per tant, si tenim aquest bagatge, aquesta experiència que és real, encara que ara sigui un moment una mica més negatiu, una mica més crític, una mica més dur, doncs hem de continuar.

A la Segona Guerra Mundial, que va ser una guerra absolutament salvatge i devastadora, amb l'Holocaust, amb les bombes nuclears, la confiança en la humanitat podia estar mínims i malgrat tot la gent va continuar i moltes coses van millorar. Ara potser no estem en un moment tan bonic com fa uns anys, això vol dir que hem de continuar i que segurament el pèndol canviarà, vindran temps millors, i tot allò que haguem construït i haguem mobilitzat i haguem pres consciència, ens servirà per construir un món més decent, on, la raó s'imposi una mica més a la força.

EP, MESTRES!

CONEIXEU L'AGENDA DE LA TERRA?

EDITEM AGENDES ESCOLARS PER TREBALLAR CADA DIA A L'AULA ELS DRETS HUMANS I LA DEMOCRÀCIA

Som presents a gairebé 300 escoles i instituts de Mallorca, Menorca, Eivissa, Formentera, i també del Principat i el País Valencià.

Els continguts de les nostres agendes conviden a treballar a casa i a l'aula el compromís amb els drets humans, socials i ambientals des d'una visió autocentrada del país i la cultura que compartim.

Demaneu-nos-en mostres per al vostre centre i fullegeu-les, senceres, des d'aquí: agendadelaterra.cat

edicions
AGENDA DE LA TERRA
Treballem el pensament crític

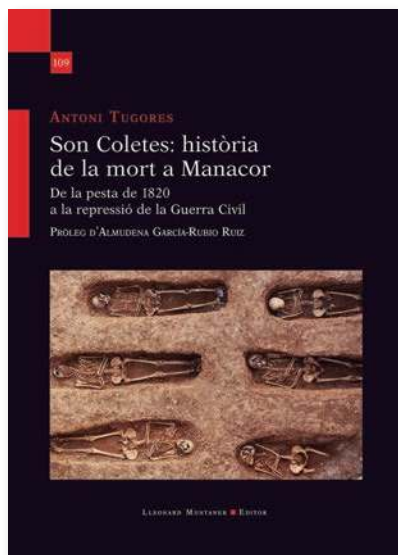
EL (MEU) PÒQUER DE SANT JORDI 2026

Aina Mas

Sant Jordi és una diada extraordinària on els llibres són els grans protagonistes. Moltíssima gent compra i regala llibres i els criteris que els guien són mals d'escutar. Autors famosos, autors bons, bon màrqueting, una portada atractiva, el consell de la vostra llibreria de confiança... els factors que influeixen en la tria són molts i variats.

Vos present una tria personal, un pòquer de llibres amb un criteri poc habitual: quatre llibres que crec que corren el perill de no tenir la visibilitat que mereixen.

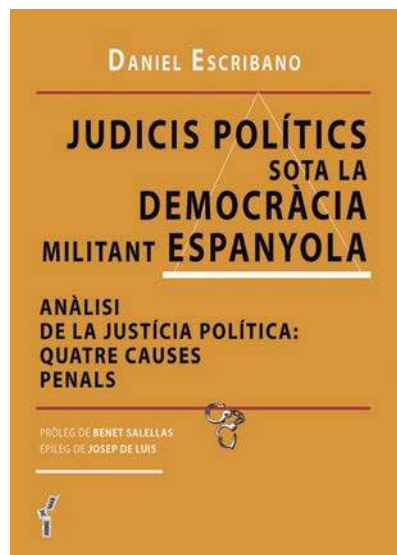
Els factors que influeixen en la tria són molts i variats.

Son Coletes: història de la mort a Manacor. De la pesta de 1820 a la repressió de la Guerra Civil

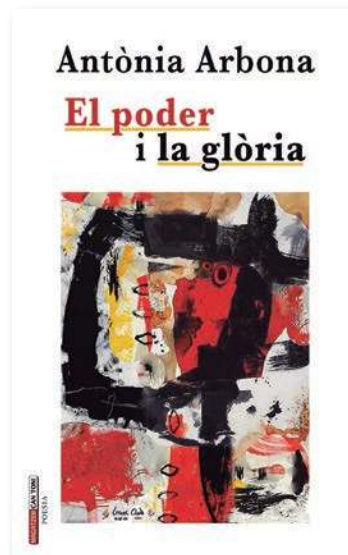
D'Antoni Tugores, és un assaig que situa Son Coletes com el referent que és en el mapa de la memòria contemporània: un lloc que fou sinònim de terror i que avui és un espai de dignificació, de reparació i de transmissió democràtica.

Treball rigorós sobre Son Coletes, cementiri, escenari de violència, lloc d'oblit i, finalment, d'exhumacions i reparació democràtica, Son Coletes condensa dos segles d'esdeveniments que han marcat la identitat col·lectiva de Manacor i de Mallorca. En aquest volum, Antoni Tugores, un dels principals experts i divulgadors de la història de la Guerra Civil a les Illes Balears, traça un recorregut per episodis aparentment dispersos —epidèmies, conflictes religiosos, normativa sanitària, rituals funeraris, repressió feixista i processos de memòria històrica— i els enllaça a través de la investigació històrica, tot dialogant amb disciplines com l'arqueologia, l'antropologia forense i el testimoniatge, en una obra coral en què els silencis de temps passats esdevenen relats d'absència, però també de vida.

Judicis polítics sota la democràcia militant espanyola. Anàlisi de la justícia política: quatre causes penals

Un llibre de Daniel Escribano Riera (Palma, 1978) doctor en sociologia que analitza de manera rigorosa i exhaustiva la justícia política al Regne d'Espanya en els segles XX i XXI. Una realitat emparada en el dret d'excepció que, tanmateix, ha assolit una certa normalitat. Com afirma Benet Salellas al pròleg del llibre, aquestes pàgines són un viatge a les entranyes del Leviatan judicial espanyol, que executa un procés penal per resoldre un conflicte polític en una sala de justícia.

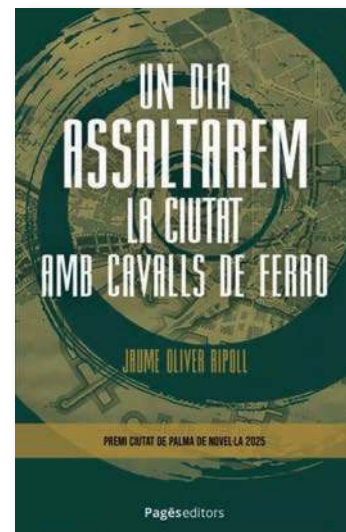

El poder i la glòria,

D'Antònia Arbona i Santamaria, que ha aprofitat algunes entrevistes de presentació del llibre per denunciar l'assetjament sexual que assegura que ha patit de part d'alguns cappers del nostre sistema literari.

El poder i la glòria és molt més que un poemari: és una reflexió viva entre el poder i el patriarcat, entre la tradició i la reescriptura. Amb versos que travessen els clàssics —de Whitman a Pound, de Celan a Wordsworth—, l'autora ofereix un recorregut intens i provocador sobre els grans temes: el desig, la llibertat, el poder, la bellesa i el dolor que esdevé poesia.

Un cant valent i irreverent, tendre i lúcid alhora, que ens convida a mirar-nos al mirall de la poesia i descobrir-hi una epifania compartida: el poder i la glòria de la paraula.

Un dia assaltarem la ciutat amb cavalls de ferro

De Jaume Oliver Ripoll. Obra mereixedora del Premi Ciutat de Palma de Novel·la 2025. Es tracta d'una imaginativa, sorprenent i fantàstica història a mig camí entre la ciència ficció i el realisme màgic.

Conta una història en la qual Roma Vidal Silverstone té una cita amb el vell escriptor. Ella és una neuròloga amb un encàrrec de l'Estat Circular i ell, un pacient amb un pseudònim i una història increïble. Sosté que entre 1941 i 1946 va viure a una república que els llibres d'Història diuen que va ser derrotada el 1939.

Les dates no quadren però el seu relat és narcòtic, estranyament coherent, dibuixa el mapa d'una ciutat que no va existir. Ella coneix els perills. Els resilents crònics tenen la capacitat d'habitar els nostres records més íntims i sembrar la llavor de les idees prohibides. I si tot va ser real? En la seva nova novel·la, Jaume Oliver Ripoll ha construït la maquinària d'un rellotge suís on cada peça, real i inventada, balla una dansa on tot és possible, fins i tot guanyar una guerra perduda. Un manual de resistència contra l'amenaça persistent del totalitarisme.

Elements

● el batec de la vida

Església Sagrats Cors
(Sant Gaietà)

EXPERIÈNCIA IMMERSIVA 360°

LLUM · MÚSICA · EMOCIÓ

15.000

persones ja ho han viscut

No t'ho perdís!!!

www.spiritualmallorca.com

Carrer de Sant Gaietà, 9, 07012 Palma

@elements_mallorca

'LA POESIA TERANYINA', UNA INICIATIVA QUE CONNECTA PERSONES I PARAULES

Argodisseu
Antoni Joan Fuster

#lapoesiateranyina és una proposta de convivència, l'intercanvi, el diàleg entre persones fet en grup. El català n'és la seva llengua. La cultura, la història nostra en són els referents estructurants i de futur. Concep la vida i la poesia en un sol espai. Viu al carrer, entre la gent, als somnis, a la taula, a la feina, entre rialles i plors. És ballar, pintar, llegir, escriure, és solidaritat, és benvinguda.

La teranyina n'és la seva imatge. Creix amb el demble pacient de totes les balangueres teixint fils per atrapar paraules, ullades, persones, llibres, imatges. Lleugera, persistent, breu, resilient. El cercle conforma l'espai de trobada. Un territori on es facilita l'encontre entre les persones. Ullades, paraules, gestos en continuat intercanvi.

Una persona inicia la tertúlia desenvolupant el focus establert. A partir de llavors, les persones participants van aportant les seves idees, vivències. La funció moderadora vetlla per assegurar un equitatiu repartiment de temps entre els participants.

Assistents a les tertúlies n'han vingut procedents de tot Mallorca. Les convocatòries de les tertúlies de #lapoesiateranyina ofereixen un focus de sortida. 'Del cup a la paraula. Vi i poesia', 'Renaixements. Poesia i Cristianisme', 'Generacions d'avui/Generacions d'ahir' entre d'altres, n'han estat els seus lemes. Una de les fites cabdals, el passat 21 de març, va congrega un bon grapat de gent sota el lema 'Pere Capellà/Gabriel Florit. Dos homenots del Pla' als locals de la Biblioteca de Sineu. Dues trobades, la primera amb persones vinculades a Pere, Gabriel i a tot Mallorca,

Poesia Teranyina

reflexionaren sobre la seva obra. La segona trobada gaudí de la participació de joves de Sineu i la resta de l'illa aportant la seva creativitat innovadora i renovadora.

Actualment ens acull la Biblioteca de Sineu sota la benvinguda de n'Antònia i en Joan Josep. També, en el mateix espai de la Biblioteca s'ha participat en actes com el Dia contra la violència masclista, o en tallers de promoció de l'escriptura per a infants de Sineu. Val a dir que inicialment, el 8 d'agost del passat 2025, fou la primera trobada. Ens acollí el poble de Montuïri amb el suport del regidor de Cultura, Miquel Maiol.

Al mateix temps disposa d'una plana a Facebook i a Instagram. També ha tengut l'oportunitat de rebre el suport del dBalears i d'Ona Mediterrània a través de publicacions de convocatòries i diverses entrevistes.

Les trobades tenen lloc cada segon divendres de mes. Les properes tendran com a motiu 'La plàstica de la vida. Poesia i pintura' que comptarà amb la pintora Míriam Coll, el divendres 8 de maig i, 'Biblioteca, gent i llibres' amb n'Antònia Real, bibliotecària, el 12 de juny a les 18.30 hores als locals de la Biblioteca de Sineu. Tothom hi pot participar. Amb la vostra vida en teniu prou per aportar a la tertúlia. Hi és convidat tothom. Vos hi esperam.

Nova Hipoteca Jove

- 🏠 Preu màxim de compra de 382.000 euros
- 🏠 Finançam el 100% del preu de compra per a joves menors de 40 anys
- 🏠 En altres casos, te donam fins el 95% del preu de l'habitatge

Més info a colonya.com

PERE FULLANA: «LA PREMSA ESPORTIVA VA MOLT EN SINTONIA AMB CADA MOMENT HISTÒRIC»

Tomeu Martí

Acaba de publicar-se *Prensa i esport a les Illes Balears, (s. XX)*, d'Antoni Marimon Riutort, Arnau Company Mates i Pere Fullana i Puigserver, editat per Lleonard Muntaner.

Els autors d'aquest volum reflexionen sobre com a les Illes Balears l'esport es va convertir en un fenomen de masses interclassista que arribà a tots els barris de Palma i a totes les ciutats, viles i llogarets de l'arxipèlag. Les repercussions socials, polítiques, econòmiques, urbanístiques i culturals foren cada vegada més importants i modificaren la manera de viure dels ciutadans i, amb el temps, també de les ciutadanes. En parlem amb Pere Fullana.

Què hi trobarem en aquest llibre, *Prensa i esport a les Illes Balears, (s. XX)*?

És un llibre col·lectiu fet per un equip d'investigadors d'història contemporània de la Universitat de les Illes Balears, que actualment lidera el professor Antoni Marimon. La idea era fer recerca sobre premsa esportiva i, a partir d'aquí, va derivar en tot un seguit de recerques que ha desembocat en aquesta publicació, que recull pràcticament el 100% dels resultats. Tenim una visió general de l'estat de la recerca de la història de l'esport a les Illes Balears, i també hi ha hagut una mirada a la presència de l'esport a premsa forana o a alguna publicació de caràcter local. La veritat és que el llibre, jo diria que és una aportació molt encertada i bastant justa del coneixement que tenim a dia d'avui sobre allò que sabem de l'esport a les Balears.

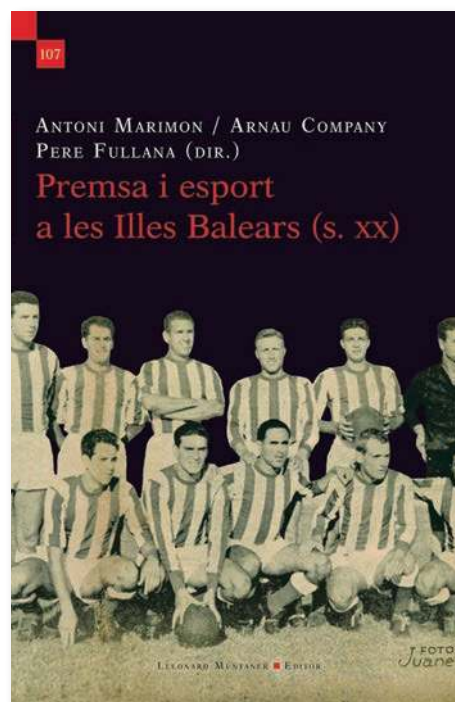
La premsa esportiva del segle XX està molt centrada en el món del futbol o realment és diversa i inclou també altres disciplines?

La premsa esportiva a les Balears, com la resta de la premsa, és un fenomen que mereix, de per si, una anàlisi bastant profunda perquè té unes singularitats.

I és curiós, des del final del segle XIX, quan comencen els primers moviments esportius apareixen aquí revistes d'una certa qualitat, com 'Palma Ciclista' o 'La Bicicleta', entre 1898 i 1899. L'esport és un reflex, també, del nivell de vida i de les condicions en què viu la societat. La societat i l'esport van molt units i, en aquest sentit, hi ha un moment en què el futbol esdevé l'esport de masses, a partir, sobretot, de l'any 20, i això és l'any 60-70, ja pràcticament el futbol acapara el 80% de l'interès.

A nivell de qualitat i de capacitat informativa de la premsa, de les Illes Balears, és equiparable amb el de, per exemple, Catalunya, o el País Valencià, o l'Estat espanyol en general?

Jo el que veig és que hi ha com tres o quatre models de premsa escrita, al llarg de tota la història. Hi ha molta premsa política, la premsa està molt ideologitzada, això està claríssim. El que passa és que després, aquí, aquí i a Catalunya, i a altres llocs, hi ha unes capçaleres molt consolidades, molt de llarga durada. Es tracta d'una premsa més comercial, més plural, encara que claríssimament totes representen, totes tenen el seu mitjà també ideològic, la seva clientela, els seus lectors. Aquests dos models varen acompanyar també la premsa molt especialitzada, i l'esport, curiosament o no curiosament,

Portada del llibre

és una d'aquestes modalitats que interessa. Aquella gent que practica, aquella gent interessada en l'esport pel motiu que sigui... també veuen que això té cada vegada més recepció, té més gent interessada.

També es veu en la premsa esportiva. La qualitat de les publicacions va molt en sintonia amb cada moment històric. Hi ha moments en els quals la premsa esportiva assoleix moltíssima qualitat, en els anys 30, però també es veu que després, els anys 40-50, el paper, la qualitat de les fotos... disminueix.

Per què passa això?

Perquè la societat en aquell moment donava de si el que donava de si a nivell econòmic i a nivell de qualitat del paper...

També hem descobert, que hi ha molta gent del món cultural que en un moment o l'altre es veuen interessats en el món esportiu, i també mereixeria un altre estudi.

En aquestes publicacions que heu estudiat, la llengua dominant és el castellà?

Evident. Totes les capçaleres s'interessen per l'esport molt ràpidament. També les capçaleres, diguem-ne, diàries, ràpidament introdueixen pàgines d'esport, això està clar. La majoria de mitjans són en castellà. Hi ha excepcions, però són molt recents.

És a dir, la premsa forana ha estat, a nivell local, un mitjà que informativament aporta una informació extraordinària de l'activitat esportiva al seu municipi. I són publicacions en català. El que passa és que això té molt d'interès a nivell local, però cal que se'n faci un estudi més general. Per exemple, a Manacor o Sóller hi ha publicacions esportives en català. 'Foc i Fum' jo diria que és la primera publicació que s'interessa moltíssim pel tema esportiu i allà trobam una informació riquíssima de tema futbol en versió glosa, en versió sàtira, en versió més, diguem-ne, més bufona, però amb aquell català tan bo del Mascle Ros i d'altres col·laboradors, que són

Pere Fullana

DEU RAONS PER LLEGIR NITS SENSE ALES DE PERE JOAN MARTORELL

Tomeu Martí

1. La forma. El llibre està molt ben escrit, amb prosa àgil, dinàmica que flueix i convida a avançar en la lectura. Prosa brillantíssima, descripcions fabuloses, ritme trepidant.

2. Encara en termes formals, l'autor fa un esforç per recollir maneres de parlar d'avui diverses segons el personatge, amb diversos registres i vocabulari riquíssim.

L'autor fa un esforç per recollir maneres de parlar d'avui diverses segons el personatge, amb diversos registres i vocabulari riquíssim

3. És un gran mirall de la nostra societat. D'aquella part de la societat que roman oculta... i també és un retrat dels herois que gestionen aquests marges.

4. De fet, és un relat gairebé de no ficció. Molt pròxim al millor nou periodisme americà.

Nits sense ales

5. La història que conta (relacionada amb els fets amb menors tutelats per l'IMAS) havia de ser explicada. Necessitàvem, com a societat, que qualcú ho deixàs recopilat i, probablement la millor manera era fer-ne una novel·la...

6. Explica una realitat dura, protagonitzada per persones amb trastorns greus de conducta. La cara B d'un sistema que va amagant sota l'estora tot

allò que no llueix a la xarxa virtual de moda.

7. El llibre és, també, un vertader tractat sobre l'amor, en les seves diverses expressions. Hi ha molta reflexió sobre l'amor i les diverses expressions d'aquest. I també hi ha molta reflexió sobre el bé i el mal.

8. El volum conté exercicis de crítica literària. Mínims, però el Pere Joan Martorell crític literari havia de guaitar per qualche banda.

9. També hi guaita el Pere Joan Martorell poeta. Evidentment.

10. I també, perquè hi surt Can Alcover, Ona Mediterrània i un diari que es diu 'Balears'.

Nits sense ales

N'Amador, psicòleg i escriptor, treballa en un centre pioner en el tractament dels trastorns de conducta. Allà coneix na Judith, una jove marcada per un passat ple d'abusos, silenci i culpa. Durant la teràpia, la seva història emergeix com un crit contingut entre la vergonya i la necessitat de ser escoltada. En intentar entendre-la, n'Amador s'endinsa en una xarxa de proxenets i misèria moral, però també en la seva pròpia foscor: els límits difusos entre la compassió i el desig, entre l'amor com a redempció i l'amor com

a condemna. Nits sense ales és una novel·la sobre la vulnerabilitat, sobre la necessitat de salvació i la impossibilitat de guarir-se del tot. Una història on les nits són llargues, on els sentiments s'entrellacen i estimar pot ser també una forma de caure en l'abisme.

Pere Joan Martorell

Pere Joan Martorell (Lloseta, 1972). És autor d'una vintena d'obres, entre les quals podem destacar els llibres de poesia *Dansa nocturna* (2007), *Aquest Cor* (2011), *Mitologia* (2017) i *Quimera* (2023). També dels reculls de contes *Art de trobar veritat* (2002), *Vides errants* (2013) i *L'art o la vida* (2022), a més de les novel·les *Nocturn sense estrelles* (2006), *Llibre de les revelacions* (2007) i *La memòria de l'Oracle* (2018), amb la qual obtingué el Premi Mallorca de Narrativa i fou Finalista del Premi Òmnium Cultural a la Millor Novel·la de l'Any. Ha recollit part de la seva poesia a *Ara* que ja és fosc. *Antologia* (1995-2025), publicada per Nova Editorial Moll (2025). Part de la seva obra ha estat traduïda a diverses llengües i ha guanyat nombrosos premis. Escriu crítica literària a la secció 'Cos de lletra' del diari *Última Hora* i al diari *dBalears*. Regularment fa col·laboracions poètiques amb artistes plàstics.

Ajuntament de Palma

És Comerç

[A] PalmaActiva

www.palmaactiva.com

pimem restauració

SEBASTIÀ ALZAMORA: «SALA AUGUSTA SEGUIT DE LLENGUA MATERNA ÉS UN LLIBRE ANTIFEIXISTA»

Tomeu Martí

Sebastià Alzamora (Llucmajor, 6 de març de 1972) ha estat guardonat, darrerament amb tres premis per la seva obra *Sala Augusta seguit de Llengua Materna*: el Premi Josep Maria Llompart a la millor obra en poesia en català de l'Associació d'Escriptors en Llengua Catalana; el Premi Crítica Serra d'Or de Poesia 2026 i el Premi de la Crítica en la categoria de poesia en català de l'Associació Espanyola de Crítics Literaris.

Què en penses dels premis?

Crec que són bons per a un escriptor quan és jove o està en un moment més en el començament de la seva carrera. Després n'hi ha d'altres que són obra publicada que tenen un sentit més de reconeixement de la feina feta que un els ha rep molt amb la il·lusió de veure que hi ha efectivament una feina que algú la valora i considera que és mereixedora de ser guardonada.

Fan el paper que els toca fer. Com he dit, són un reconeixement d'una feina, d'estímul a les carreres que crec que aquest segurament és el paper més important que poden fer els premis de donar força a les carreres dels escriptors més joves i en general d'augmentar o de donar una certa visibilitat a les obres dels autors i puntualment fer que els mitjans i els aparadors públics que disposen d'aquest paper es fixin en un llibre o en un altre.

***Sala Augusta seguit de Llengua materna* és un llibre que, tot i ser de poesia, ha tengut un impacte molt gran.**

Sí, la veritat és que no puc estar més que agraït de la rebuda que ha tengut el llibre. Efectivament, hi ha aquesta idea que la poesia, com deia en Bartomeu Fiol, que era un grandíssim poeta, és «la germana pobra de la literatura». I en part és així, perquè en realitat l'impacte sempre és més de lectura i de comentari que no de rendiment econòmic, però jo crec que això és bo que sigui així. He arribat a aquesta conclusió perquè no fa falta que tot s'hagi de monetitzar i quantificar i convertir en doblers.

Hi ha aquesta obsessió, i jo crec que a Mallorca la tenim molt accentuada, que tot s'ha de poder traduir en euros i, no és necessari, no cal. De vegades hi ha coses, i la poesia és una d'aquestes, que tenen un valor per mi més alt, i no dic que sigui el cas dels meus llibres, sinó de la poesia en general, que és ajudar o promoure el diàleg entre les persones, fer que la societat xerri d'un tema, pensí en alguna cosa que no tenia previst pensar...

En part de la teva obra, i per descomptat tota la part d'articulisme, hi ha la intenció d'analitzar la

societat que ens ha tocat viure i, no sé fins a quin punt, mirar d'influir-hi. I no dic ja de canviar-la...

Sí, influir, ja no diguem canviar, són objectius molt complicats. Intent aportar una veu, en els meus articles, que fa molts anys que n'escric, sempre ho dic, els meus articles no són de cap especialista, jo no som un polític, ni un economista, ni un expert en geopolítica, sinó que intent donar simplement el punt de vista d'un ciutadà que, en el meu cas, és escriptor i aleshores intent construir els meus articles en les eines d'un escriptor. I això el que pot aspirar a oferir és una veu que va dient un punt de vista perquè els lectors, si volen, el puguin confrontar o posar en paral·lel amb el seu.

Intent construir els meus articles en les eines d'un escriptor.

I sí, jo crec que és possible, però jo trob bastant difícil que un escriptor es deslligui, se separi del món en què viu, del país en què viu i de la societat en què viu. A mi no se m'acut pensar la meua feina d'una altra manera que no sigui fent aquesta observació d'allò que m'envolta i d'oferir una opinió que jo voldria que fos de profit per qualsevol actor i fins i tot, qui sap, si per qualque situació concreta.

Sala Augusta seguit de Llengua materna, de vegades m'agrada dir-ho, per dir-ho ràpid i curt, és un llibre antifeixista, un llibre que es posiciona de manera molt clara sobre aquesta qüestió parlant dels feixismes de fa 90 anys, però per mirar de cara als feixismes d'avui en dia que tornen a estar, com malauradament sabem, a l'ordre del dia, amb una potència i una agressivitat molt importants.

Llengua materna és la part més personal d'aquest llibre, que és un poema que parteix del record de ma mare i del seu ofici com a ribetera, com a cosidora de sabates, malgrat que sigui un poema també més personal, més íntim, no deixa també de ser un poema profundament polític, des del meu punt de vista.

Parlem un moment de novel·la. Quin pes hi té, la novel·la, en la teva obra? Pot ser allò que pesa més?

Sebastià Alzamora

Jo sempre dic que és el gènere menor, ho dic de broma, com se suposa, però no és allò que pesa més, és allò que és més visible, abans parlàvem de la incidència i de com una obra literària corre i se fa coneguda, etcètera.

La novel·la sempre té uns canals de circulació més amplis que la poesia, per definició. Això no vol dir que tota novel·la sigui sempre un gran èxit de bandes, ni molt manco, això és una altra qüestió. Depèn de cada llibre, hi ha hagut de tot, hi ha hagut llibres meus que han tengut, o novel·les meves, si parlem de novel·les, que han tengut una bona rebuda de públic, d'altres que han passat més desapercubudes, i bé, sempre t'has d'alegrar d'allò que et trobes.

Però la novel·la és un gènere al qual jo hi vaig arribar, igual que la poesia, com a lector. Jo vaig començar a escriure tant un gènere com l'altre, crec que simplement perquè en els dos casos era allò que a mi m'agradava llegir i volia intentar fer-ho jo també, de la manera que em fos possible. I la novel·la és moltes coses, però a risc de dir una gran obvietat, una novel·la és o respon a una pulsio profundament humana i t'ha de contar moltes històries.

Ets un escriptor relativament jove i en canvi amb una carrera realment espectacular, impressionant. On són els límits d'en Sebastià Alzamora?

Gràcies per això de «relativament jove». Quan tenia trenta i pocs, o trenta i tants me deien escriptor jove... ara em fa il·lusió.

No ho sé, no hi pens mai amb això dels límits. No m'havia plantejat mai fer la carrera d'escriptor, no me l'havia plantejada com a tal. Ara, clar, ja han passat uns anys i s'han publicat uns llibres, i sí que hi ha un camí fet. I els límits seran els que marqui el camí a la vida. Els límits seran que la vida em posi com a tothom.

Si la vida em concedeix claredat de pensament i salut, el que voldria és continuar fent això que faig.

Què fas ara, en quins projectes literaris treballes... tendrem aviat una nova novel·la, un altre poemari?

Hi ha una novel·la que s'està fent, que està bastant avançada, i ja està. Això és el que puc dir perquè encara no tenc terminis de publicació, però no me n'aniré gaire lluny, serà a finals d'any o principis de l'any que ve, però sí que hi ha una novel·la relativament a prop.

LLIBRES PER A QUI CREU QUE NO LI AGRADA LLEGIR

Gisela Badenes

Hi ha una idea molt estesa que llegir és una cosa que «o t'agrada o no t'agrada», com si es tractàs d'una habilitat tancada, gairebé genètica. Però potser el problema no és tant la lectura en si com el moment, el llibre o la manera en què ens hi hem apropiat. Molta gent associa llegir amb obligació, amb un esforç o amb històries amb què no connecten.

I, tanmateix, els llibres no són tots iguals ni demanen el mateix de nosaltres. N'hi ha que exigeixen paciència, i d'altres que simplement t'acullen; alguns et desafien, i d'altres et fan companyia sense demanar res a canvi. Llegir no hauria de ser una prova de resistència, sinó una forma de trobar relats que encaixen amb el teu ritme, amb el teu moment vital o fins i tot amb la teua curiositat més inesperada.

Aquest article vol partir d'això: no de la idea d'«aprendre a llegir més», sinó de redescobrir la lectura com una experiència valuosa per a tothom, fins i tot per a qui creu que no li agrada.

Perquè sovint simplement es tracta de trobar aquell primer llibre que, d'alguna manera, et faci voler quedar-t'hi una estona més i cercar-ne un altre després.

Per a aquells lectors reticents —o simplement desconnectats—, proposam una selecció de llibres en català que destaquen per la seva accessibilitat, ritme o capacitat d'enganxar des de la primera pàgina.

Vuitanta-sis contes de Quim Monzó: Antologia guardonada que aplega la major part de la seva producció de contes fins a la data. Traduït a més d'una dotzena de llengües, la crítica europea ha relacionat Quim Monzó amb Kafka, Borges i Rabelais.

Aforismes de Joan Fuster: Aquestes càsules de doctrina —que, us advertim, creen addicció—, tracten tota mena de temes humans des d'una perspectiva sincera i, alhora, provocadora i divertida.

T'estimo si he begut d'Empar Moliner: Els tretze contes de *T'estimo si he begut* són retrats, entre còmics i amargs, de la vida moderna, escrits amb un estil tan rigorós com desvergonyit que la crítica ha qualificat de “turbulent, descarat i ple d'enginy”.

Crema l'APM?: Una invitació a submergir-te en un món d'humor irreverent i diversió interactiva. Amb un estil fresc, descarat i fanfarró, t'ofereix l'experiència més propera a crear el teu propi univers APM?

Manual per infiltrar-se malament de Març Llinàs: construir una identitat no és gens fàcil. De fet, ho saben bé tots els infiltrats que han estat caçats els darrers anys! En Març Llinàs demostra que no només es poden abordar amb humor temes complexos, sinó que és absolutament necessari.

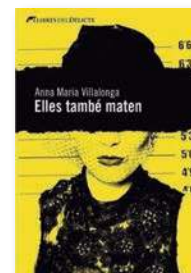
Crims. L'hora de la veritat de Carles Porta: Set casos reals que demostren que no hi ha res més poderós que una bona història ben explicada. *L'hora de la veritat* és un punt de no retorn per a cada un dels implicats en un crim i marca un abans i un després a les seves vides.

Contes russos de Francesc Serés: Els contes parlen de Rússia des de Rússia, lluny dels corrents que intenten fer desaparèixer el lloc en el no-lloc o diluir el jo i el nosaltres en les societats líquides.

Totes les cançons parlen de tu, de Xavi Sarrià: Xavi Sarrià ens submergeix en la València dels anys 90, una època en què es varen viure les batalles socials, culturals i polítiques que en bona part expliquen la societat d'avui. Una novel·la emotiva que ens atrapa en la teranyina afectiva dels seus protagonistes per a parlar-nos de les vivències i les absències que ens han fet qui som.

Elles també maten, a cura d'Anna M. Villalonga: *Elles també maten* no és un exercici de literatura criminal femenina, que ja existeix i funciona molt bé. És un recull de relats que demostra que les autores catalanes escriuen el que els surt de l'ànima, però que si cal matar, maten.

per Sant Jordi

llibres roses i camisetes

Plaça 18
PUBLICITARIS & TÈXTILS

EL SEDICIÓS, EL REVOLUCIONARI MALLORQUÍ QUE JOAN MAYOL HA TENGUT L'ESMA I LA TRAÇA D'EVOCAR I RESCATAR DE L'ÓBLIT

Bartomeu Mestre 'Balutxo'

Joan Mayol i Serra (Palma, 1954), defensor de la terra, biòleg, estudiós dels ocells, dels rèptils i dels amfibis de les illes Balears i Pitiüses, amb una allau de llibres científics i d'articles divulgatius on fa bandera de la salvaguarda del medi ambient, com ecologista a ultrança és també un atent i amatent observador dels desbarats de la espècie més animal de totes les que corren, neden i volen. Amb aquest coneixement de la condició humana, s'ha posat a la pell del drac de la rondalla i, conxorxat amb la conjunció d'investigador-novel·lista, ha agafat els tapins de trescar món per anar al rescat d'«un mallorquí injustament oblidat, precursor del republicanisme» (Antoni Marimon dixit).

La novel·la, com el riu de la vida de Manrique des del naixement a la desembocadura, amb anades i vingudes, navega per tots els meandres que va solcar el protagonista de la narració. Joan Baptista Marià Picornell i Gomila (1759-1825) va ser un «precursor del republicanisme» i «un mallorquí oblidat» (Antoni Marimon dixit). Un personatge polifacètic, culte i inquiet, que encara avui, quan ja fa 200 anys en clau d'ençà de la seva mort, roman dins de la boira espessa dels silencis, enterrat com la flor romanial, i no faceu la prova de demanar per ell a l'escola. Mestre, educador, pedagog, més endavant metge i sempre activista polític, va voltar món ferm. Amb fermes conviccions ideològiques va lluitar arreu per l'emancipació de les persones i la independència dels pobles sotmesos. Cosmopolita per la força va deixar rastre per tot on va passar: Espanya, Veneçuela, França, Estats Units, Cuba...

La passejada biogràfica, per més que novel·lesca, és tan completa que, com ja he advertit, parlar anticipadament de qualsevol de les vicissituds i enllaçades peripècies de Picornell seria una grossera i pretensiosa intromissió, perquè la narració descriu prou bé i fil per randa la personalitat del protagonista i, amb pels i senyals, reconstrueix la memòria enteranyinada d'una vida, a més d'insolita, rica i plena. Cerques i recerques, lluites, persecucions, presons, morts, discussions a rompre... tot allò que lliga amb revolta es fa present.

Aquest llibre ens evoca dues figures ben antigues de la cultura catalana: els justiciers i els mercedaris. Els primers amb la funció que el seu nom indica i els segons, membres de l'orde fundada per Ramon de Penyafort l'any 1218 (poc abans de la Conquesta de Mallorca), dedicats a rescatar captius i facilitar-ne el retorn amb la seva gent. Joan Mayol ha escrit un llibre audaç que, per afegit, és profitós en tant que

Joan Mayol

rescata la història amagada. Té molt de mèrit que, a l'hora de novel·lar, no hagi optat per la ruta fàcil de distreure el personal i pujar al carro dels ara tan de moda relats d'evasió, fugissers i efimers. La literatura possibilita inserir l'abelliment cultural en un compromís amb un temps i un país per deixar-ne constància perenne.

El relat enganxa des de l'inici i, sense cap davallada d'interès, convida a la solidaritat i a empatitzar amb el protagonista. Una vida apassionant, farcida d'emocions, ben bastida literàriament i amb el rigor històric que pertoca. En aquest punt estic obligat a parlar de mi, perquè el llibre m'obliga a una confessió personal. Coneixia la figura de Picornell, però gràcies a Mayol he tocat amb els dits d'anar a

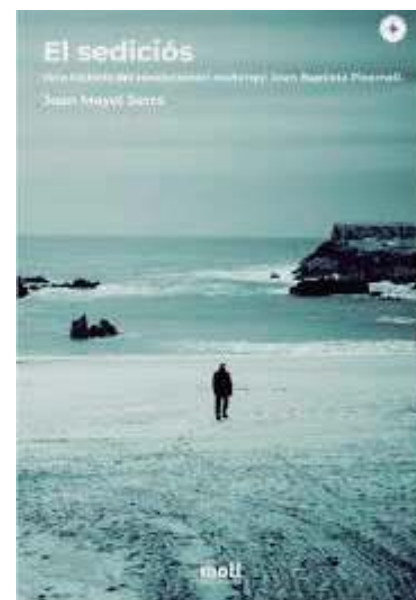
plaça que la tenia distorsionada. Sabia que el seu independentisme no era, no ho és de cap manera, de Mallorca i Catalunya respecte d'Espanya, sinó de les colònies americanes en relació a Castella, però mantenia el prejudici que no va ser un revolucionari antiborbònic, sinó un oportunista i un errat de comptes que actuava segons els vents i els moments. Tenia ben present aquella glosa recollida per Alcover i reproduïda per Isabel Peñarrubia: «Tant si vols com si no vols/ has de dir 'Viva la Fe!, Viva Fernando setè i Viven los espanyols!».

La novel·la fa justícia reparadora. La sol·licitud de clemència de Picornell que li permeté gaudir del perdó reial els darrers deu anys de vida, estava justificada, perquè no era tant una submissió vassalla a la monarquia com un autoengany propiciat per les efímeres esperances que la Constitució de Cadis havia despertat. Aleshores tenia prou raó de ser, tot i la nul·la credibilitat de confiar en la paraula dels Borbons. Avui podem dir: santa innocència!

Joan Mayol fa justícia contra l'oblit imposat i repara la ignorància que ens ha estat empeltada a sang i a foc.

Joan Mayol fa justícia contra l'oblit imposat i repara la ignorància que ens ha estat empeltada a sang i a foc. Amb un lèxic ric, farcit d'expressions en vies d'extinció que cal reivindicar, ben estructurada sense alts i baixos, a velocitat de creuer (ep! en el bon sentit de la paraula creuer), repassa, una per una, totes les etapes de la vida de Picornell. Gràcies al detall de les peripècies viscudes, la lectura no sols no decau a cap moment, sinó que obliga a mantenir l'atenció.

L'autor no desaprofita, allà on troba que va bé, fer qualche jutipiris i jugar, avant i enrere, amb la transposició històrica, a l'estil de Bertold Brecht. Així es permet, projectant el relat cap al futur, referir-se tant als creuers (aquí sí en l'accepció del mot que s'ha imposat a força d'abusos), amb una comparança crítica a la massificació que patim, com, girant la vista enrere, fer l'ullet als revoltats mallorquins que, dos segles i mig abans de la

Portada del llibre

Revolució Francesa, lluitaren per la Llibertat, la Igualtat (pac qui deu!) i la Fraternité (la Germania). Tanmateix... «no és bo per esser lliure qui a ser esclau s'avesa».

Gairebé al final, i ja enfilat al trapezi sense xarxes, Mayol s'arrisca a un triple salt i incorpora les visions de Miquel dels Sants Oliver i Gabriel Alomar, en un diàleg ben bastit i coherent que aporta el punt de vista dels dos intel·lectuals, sobre la figura oblidada d'un lluitador pels drets de les persones i dels pobles. L'autor ha sabut jibaritzar el pensament d'ambdós intel·lectuals.

De fet, convida a evocar alguns dels seus escrits (Aquella Mallorca castellanitzant, oficialasca, enterament esclava d'ànima... de la carta on Alomar s'excusa de no haver anat a l'homenatge a la reaccionària, beata, regionalista i estantissa Maria Antònia Salvà, tan enaltida pel franquisme com pel postfranquisme progre).

El diàleg entre Oliver i Alomar, per a mi, perfila un debat sobre dues visions que, sense ser antagòniques, delaten estratègies i voluntats discrepants entre el radicalisme i el pragmatisme que, encara avui, persisteixen.

Amb tot, el resultat del diàleg dels dos homenots és enriquidor i reforça l'enaltiment de la figura de Picornell. Tot i la gosadia, fa pujar el nivell de la novel·la, posa en evidència el greu desconeixement que tenim del personatge i, per això mateix ni que sigui, convida a posar-hi remei.

9è memorial Miquel Albero

Satèl·lit 23.05.26 Fest

Sexenni

Maria Jaume

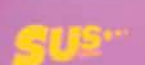
Remei de Ca la Fresca

Rudymmentari Xisk

Ánimos Parrec Riner

+ PD Burbaia + PD Sonam Sound System
+ Xaranga Myotragus

Quarter General Luque, Inca

-8€ de descompte a l'entrada general amb el codi DBAL26

entrades a [ticketic.org](https://www.ticketic.org)